

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 18

2014

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem
Société Internationale d'Étude du Dix-huitième Siècle
www.isecs.org

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Nowy numer konta:

Bank Przemysłowo-Handlowy (BPH), 97 1060 0076 0000 3380 0006 4404

**WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW ORAZ ZARZĄD APELUJĄ
O TERMINOWE REGULOWANIE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH**

od 2013 r. w kwocie 70 zł;

Członkowie emerytowani oraz studiujący 40 zł

Biuletyn redaguje: Michał Zwierzykowski
e-mail: mzwi@amu.edu.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

WSPOMNIENIA O ZMARŁYCH CZŁONKACH TOWARZYSTWA

Śp.

Profesor Jacek Staszewski
(3 września 1933–26 sierpnia 2013)

26 sierpnia 2013 r. zmarł w Toruniu wybitny historyk Profesor Jacek Staszewski. Urodził się 3 września 1933 r. w Płocku. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w liceum we Włocławku, podjął studia historyczne na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (1951–1955), aby ze swoją macierzystą Uczelnią związać się na całe życie. W 1963 r. uzyskał doktorat na podstawie rozprawy *Stosunki Augusta II z kurią rzymską. Misja rzymska w latach 1704–1706* (Toruń 1965), w 1971 r. habilitację na podstawie książki *O miejsce w Europie. Stosunki Polski i Saksonii z Francją na przełomie XVII i XVIII wieku* (wydanej drukiem w Warszawie w 1973). Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1986 r. Obie wspomniane wyżej prace, jak również podjęcie współpracy z Józefem Gierowskim oraz Johaneselem Kalischem, której jednym z owoców był niezwykle ważny tom *Um die polnische Krone* (Berlin 1962), stawały poważny krok na drodze do przełamania czarnej legendy czasów saskich. Już wówczas Profesor stał się jednym z filarów, na którym budowano nie tylko nowe podejście badawcze do epoki panowania Wettynów, ale przede wszystkim jednym z najważniejszych mistrzów rozrastającej się szkoły badaczy czasów saskich. Wielu z członków tej szkoły stanowią uczniowie i przyjaciele Profesora (nazywani często „toruńską szkołą Profesora Staszewskiego”). Konsekwentne prace badawcze w kraju i rozległe kwerendy zagraniczne zaowocowały kolejnymi książkami, fundamentalnymi po dziś biografiami obu Wettynów zasiadających na tronie Rzeczypospolitej — Augusta II (wersja popularnonaukowa Warszawa 1985, poszerzona wersja w ramach serii biografii Ossolineum — Wrocław 1998) i Augusta III (wersja popularna Warszawa 1984, wersja poszerzona w serii Ossolineum — Wrocław 1989), a także niezwykle interesującym opracowaniem obecności Polaków w osiemnastowiecznym Dreźnie (Wrocław 1987). W 2005 r. ukazała się syntetyczna monografia rodu Wettynów.

Niezwykle aktywna była również praca Profesora Jacka Staszewskiego na polu działalności organizacyjnej. W murach własnej Uczelni pełnił funkcje Kierownika Zakładu Historii Nowożytnej, prodziekana Wydziału Nauk Humanistycznych (1972–1975) oraz dyrektora Instytutu

Historii i Archiwistyki (1978–1980). Od 1987 r. był członkiem Komitetu Nauk Historycznych PAN, aktywnie działał w Polskim Towarzystwie Historycznym, które w latach 1991–1997 powierzyło Mu najwyższą funkcję Prezesa PTH. Jedną z wielkich pasji Profesora była popularyzacja historii – w tej dziedzinie ukoronowaniem Jego zasług było wieloletnie pełnienie funkcji Przewodniczącego Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej. Od 12 czerwca 1997 r. aż do śmierci był Profesorem Jacek Staszewski również członkiem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

Jak napisał jeden z Jego Uczniów, Jarosław Poraziński, „Profesor Jacek Staszewski był wybitnym uczonym, dociekliwym pasjonatem historii, człowiekiem renesansowego umysłu, czytany i interesującym się wszystkim, co dotyczy ludzi i uwarunkowań ich życia. Przy tym pozostawał człowiekiem niesłychanie skromnym, nieposzlakowanej etyki i oddanym ludziom”. Jego dzieło kontynuują nie tylko uczniowie, ale również duża liczba młodych historyków czasów nowożytnych (w szczególności osiemnastego stulecia), którzy stawiając pierwsze kroki na ścieżkach historii, uczyli się z Jego książek i artykułów oraz zawsze mogli liczyć na życzliwą uwagę oraz wsparcie w trudnych chwilach.

[Michał Zwierzykowski]

**Walne Zebranie Członków
POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ
NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM
12 listopada 2013 r. w Warszawie**

W dniu 12 listopada 2013 r., o godz. 16.30, w drugim terminie (po braku kworum w pierwszym terminie), odbyło się Walne Zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, w którym wzięło udział 31 osób.

Zebranie otworzyła i objęła przewodniczenie Prezes Towarzystwa, Anna Grześkowiak-Krwawicz, protokolantem Zebrania został Michał Zwierzykowski, Sekretarz Generalny Towarzystwa. Po oficjalnym powitaniu, Pani Prezes poprosiła o uczczenie chwilą ciszy pamięci zmarłego Członka PTBnWO, śp. Profesora Jacka Staszewskiego.

W dalszej kolejności zwróciła się z prośbą o akceptację zaplanowanego i dostarczonego Członkom porządku Zebrania oraz przyjęcie pro-

tokołu z poprzedniego Walnego Zebrania Członków (opublikowanego w ostatnim numerze Biuletynu Towarzystwa). Obie decyzje Walne Zebranie podjęło jednogłośnie.

Następnie Przewodnicząca obrad poprosiła o przedstawienie przez Sekretarza Generalnego Towarzystwa, Michała Zwierzykowskiego, sprawozdania Zarządu za miniony rok działalności Towarzystwa (od 22 października 2012 r. do 12 listopada 2013 r.)

W okresie sprawozdawczym Zarząd PTBnWO zebrał się czterokrotnie, w dniach 28 XI 2012, 19 II, 2 VII, 20 IX 2013 r.

W ostatnim roku zmarł Śp. Profesor Jacek Staszewski Członek Towarzystwa, pięcioro Członków złożyło rezygnacje: Jarosław Czuby, Maciej Kucharski, Agnieszka Kwiatkowska, Alicja Lewandowska i Tadeusz Srogosz. Decyzją Zarządu przyjęto w minionym roku 10 nowych Członków – zostali nimi: Jakub Bajer (Poznań), Jolanta Czerniewska (Warszawa), Agata Demkowicz (Szczawne), Witold Filipczak (Łódź), Mikołaj Getka-Kenig (Warszawa), Jerzy Głowacki (Łódź), Estera Lasocińska (Warszawa), Andrzej Rabsztyń (Katowice), Agnieszka Whelan (Norfolk USA) i Katarzyna Zawilska (Olsztyn). Towarzystwo liczy w dniu składania sprawozdania 212 Członków i 3 Członków Honorowych.

Dzięki staraniom Wiceprezesa Marka Dębowskiego Zarząd miał możliwość wspierania prac nad przygotowaniem do druku tomu studiów i materiałów po II Kongresie Badaczy Osiemnastego Wieku w Krakowie. Tom został już złamany, przygotowywane są indeksy – powinny zostać wydany drukiem do końca roku.

Podjęto działania zmierzające do organizacji konkursu na najlepszą pracę doktorską, poświęconą szeroko rozumianemu osiemnastemu wiekowi – przygotowano projekt regulaminu.

Przy współpracy z Muzeum Łazienki Królewskie w latach 2013/2014 zorganizowano cykl wykładów poświęconych pamiętnikom Stanisława Augusta. Wraz z Pracownią Literatury Oświecenia IBL PAN, pod patronatem honorowym Muzeum Pałac w Wilanowie zorganizowano konferencję „Polski Grand Tour w XVIII wieku” (12–13 listopada 2013) – Towarzystwo udzieliło niewielkiego wsparcia finansowego kosztów organizacji.

Zarząd wsparł inicjatywę Izabelli Zatorskiej, organizacji międzynarodowej konferencji naukowej z okazji 300-lecia urodzin Rousseau i Diderota, pt. „Rousseau i Diderot. Przekład, interpretacja, poznanie”, która odbędzie się w Warszawie, w dniach 2–4 grudnia 2013 r. – współorganizatorami są Instytut Romanistyki UW oraz Francuskie Towarzystwo

Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Towarzystwo udzieliło niewielkiego wsparcia finansowego na koszty organizacji konferencji.

Ukazał się kolejny, 17 numer Biuletynu Towarzystwa – niestety nadal nie wszyscy Członkowie nadsyłają informacje na temat swojej działalności naukowej dotyczącej XVIII wieku.

Jako kolejny głos zabrał Skarbnik Towarzystwa, Maciej Forycki, który przedstawił krótką informację na temat stanu finansów – podkreślił m.in. wzrost sumienności Członków w opłacaniu składek, nawet pomimo podniesienia ich wysokości do początku 2013 r., co skutkuje poprawieniem się sytuacji finansowej Towarzystwa i możliwościami podejmowania nowych inicjatyw. Po zakończeniu sprawozdania finansowego głos zabrał Wiceprezes Towarzystwa, Marek Dębowski, który poinformował zebranych o stanie prac nad wydaniem drukiem tomu materiałów po II Kongresie Badaczy XVIII wieku w Krakowie, a także złożył sprawozdanie z prac Komitetu Wykonawczego Towarzystwa międzynarodowego (SIEDS/ISECS – tekst tego sprawozdania opublikowany poniżej).

Po zakończeniu części sprawozdawczej Przewodnicząca Zebrania zaprosiła zebranych do dyskusji. Głos zabrała Izabella Zatorska, która podała dodatkowe informacje na temat planowanej na grudzień 2013 r. międzynarodowej konferencji z okazji 300-lecia urodzin Rousseau i Diderota. Z powodu braku innych głosów zarządzono głosowanie nad sprawozdaniem Zarządu i sprawozdaniem finansowym. Oba zostały przyjęte jednogłośnie, 31 głosami za, przy braku innych głosów.

W dalszej części Zebrania, zgodnie z programem, przystąpiono do dyskusji nad projektem regulaminu konkursu na najlepszą rozprawę doktorską dotyczącą szeroko ujmowanego wieku osiemnastego. Po krótkiej dyskusji, w której głos zabrali Tomasz Chachulski, Anna Grześkowiak-Krwawicz, Jerzy Kowecki, Jacek Wójcicki oraz Michał Zwierzykowski i naniesieniu niewielkich poprawek na tekst projektu regulaminu konkursu opracowany przez Zarząd, Walne Zebranie Członków PTBnWO w głosowaniu jawnym postanowiło poprzeć utworzenie Konkursu oraz przyjęcie Regulaminu Konkursu (w głosowaniu udział wzięło 31 osób, 30 głosów było za, 1 głos był wstrzymujący, innych głosów nie było). Tekst Regulaminu zostanie opublikowany w najbliższym numerze Biuletynu, wraz z niniejszym sprawozdaniem.

Następnie Sekretarz Generalny zgłosił wniosek Zarządu o usunięcie 4 Członków Towarzystwa za wieloletnie niepłacenie składek członkowskich i brak kontaktu z Towarzystwem (na podstawie Statutu). W wyni-

ku głosowania (25 głosów za, 5 głosów wstrzymujących się, innych głosów brak) Walne Zebranie Członków postanowiło usunąć z szeregow Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym: Karola Cieślaka, Annę Gregorowicz-Metz, Małgorzatę Janiszewską i Halinę Dudałę.

Realizując ostatni punkt porządku obrad, Przewodnicząca poprosiła zebranych o wolne głosy. Głos zabrała Jolanta Czerzniewska, która poinformowała, że w październiku 2014 r. Ośrodek Badań nad Epoką Stanisławowską w Muzeum Łazienki Królewskie zorganizuje konferencję „Narodziny muzealnictwa – 2. poł. XVIII w. do 2. poł. XIX w.” Zaprosiła wszystkich zebranych do zgłaszania referatów i udziału w obradach. Jako kolejny wystąpił Kazimierz Puchowski, który podziękował Zarządowi za realizację bardzo pożytecznego pomysłu, dzięki któremu kolejne już Walne Zebranie połączone jest z odbywającą się równoległe, współorganizowaną przez Towarzystwo konferencją naukową. Umożliwia to liczniejszy udział w Zebraniu również Członkom spoza Warszawy.

Po stwierdzeniu braku dalszych zgłoszeń do zabierania głosu, Przewodnicząca Zebrania Anna Grześkowiak-Krwawicz zamknęła obrady oraz zaprosiła zebranych do wzięcia udziału w skromnym poczęstunku.

Protokółował
Michał Zwierzykowski
Sekretarz Generalny Towarzystwa

Regulamin
Konkursu Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem XVIII
na najlepszą rozprawę doktorską dotyczącą szeroko
ujmowanego osiemnastego wieku
(przyjęty przez Walne Zebranie Członków PTBnWO w dniu
12 listopada 2013 roku)

Postanowienia ogólne
§ 1

1. Nagroda Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, zwana w dalszej części Regulaminu Nagrodą, przyznawana jest corocznie autorowi najlepszej rozprawy doktorskiej, dotyczącej szeroko

ujmowanego osiemnastego wieku, obronionej w roku kalendarzowym poprzedzającym przyznanie.

2. Nagroda fundowana jest przez Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym, a przyznawana przez Kapitułę Nagrody, zwaną dalej Kapitułą.

3. Laureat Nagrody otrzymuje dyplom, Medal Biskupa Ignacego Krasickiego oraz nagrodę pieniężną.

4. Wysokość Nagrody pieniężnej ustala corocznie Zarząd Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym i podaje do wiadomości na stronie internetowej PTBnWO przed upływem terminu składania wniosków.

5. Zarząd PTBnWO oraz Kapituła, na wniosek nagrodzonego, mogą wesprzeć w postaci opinii naukowej starania mające na celu wydanie rozprawy drukiem.

6. Kapituła może podjąć decyzję o przyznaniu dwóch wyróżnień dla rozpraw doktorskich, które w postępowaniu konkursowym uzyskają 2 i 3 lokatę. Wyróżnienia mają formę dyplomu.

7. Dyplomy podpisywane są przez Prezesa PTBnWO i Przewodniczącego Kapituły.

Tryb przyznawania Nagrody

§ 2

1. Wniosek o Nagrodę składa promotor pracy. Każdy promotor może zgłosić w danym roku tylko jedną rozprawę doktorską.

2. Rozprawa doktorska może mieć postać wydruku komputerowego lub książki (jeśli została opublikowana).

3. Termin składania wniosków o Nagrodę upływa 30 stycznia w roku następnym po roku, za który przyznawana jest Nagroda.

4. Do wniosku sporządzonego według załączonego formularza (Załącznik 1) należy dołączyć:

— dwa egzemplarze rozprawy doktorskiej,

— opinię promotora (maksymalnie 3 strony wydruku komputerowego).

5. Wniosek o Nagrodę może być wycofany na prośbę wnioskodawcy na każdym etapie procedury konkursowej.

§ 3

1. W skład Kapituły wchodzi:

— Przewodniczący Kapituły, wybrany przez Zarząd PTBnWO i Prezes PTBnWO — jako współprzewodniczący,

– pięciu samodzielnych pracowników nauki wybranych przez Zarząd PTBnWO,

– sekretarz Kapituły – bez prawa głosu, wyznaczany przez Zarząd PTBnWO.

2. Kadencja Kapituły trwa równolegle do kadencji Zarządu PTBnWO, ale w uzasadnionych przypadkach może zostać skrócona decyzją Zarządu PTBnWO.

3. Oceny wniosków o przyznanie Nagrody dokonuje Kapituła, po zasięgnięciu opinii dwóch recenzentów dla każdej ze zgłoszonych prac.

4. Recenzenci wypełniają ankietę oceny dla każdej z prac (Załącznik 2) oraz dołączają ocenę pisemną, maksymalnie 3 strony maszynopisu. Opiniowana rozprawa doktorska może uzyskać od każdego recenzenta od 0 do 80 punktów.

5. Osoby recenzentów pozostają anonimowe i nie będą ujawnione na żadnym etapie postępowania konkursowego.

6. W przypadku, gdy jeden z Członków Kapituły jest jednocześnie promotorem zgłaszającym pracę do Nagrody, zobowiązany jest do zawieszenia swojego członkostwa w danym roku.

7. Decyzje o przyznaniu Nagrody podejmuje Kapituła, po analizie rankingu punktów z recenzji, w drodze głosowania. W przypadku równości głosów dodatkowy głos rozstrzygający przysługuje Przewodniczącemu Kapituły.

8. Decyzja o przyznaniu Nagrody podejmowana jest najpóźniej do końca września każdego roku.

9. Sekretarz Kapituły powiadamia nagrodzonych o przyznaniu Nagrody i Wyróżnień.

10. Nagrody i Wyróżnienia wręczane są podczas najbliższego Walnego Zebrania Członków PTBnWO.

Postanowienia końcowe

§ 4

1. Regulamin wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez Zarząd PTBnWO i przyjęciu przez Walne Zebranie Członków PTBnWO. Wszelkie zmiany w Regulaminie wymagają akceptacji Zarządu PTBnWO i przyjęcia przez Walne Zebranie Członków PTBnWO.

2. „Wniosek o przyznanie Nagrody” oraz „Ankieta oceny pracy” stanowią integralną część Regulaminu.

Prezes PTBnWO

Sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Wykonawczego International Society for Eighteenth-Century Studies / Société International d'étude du Dix-huiti me Si cle Rotterdam, 27–29 sierpnia 2013

Delegat Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Marek Dębowski, wziął udział w dniach 27–29 sierpnia 2013 r. w dorocznym posiedzeniu SIEDS/ISECS, którego gospodarzem by  Uniwersytet Erazma w Rotterdamie. Wybór Rotterdamu na miejsce posiedzenia Komitetu Wykonawczego by  związany z przygotowaniem do Światowego Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku, który odbędzie się w snie w Rotterdamie w 2015 r. Jest bowiem tradycj , że na dwa lata przed kongresem władze SIEDS/ISECS zapoznają się z instytucj , która podejmuje się jego organizacji.

W dniu 27 sierpnia porządek obrad, które prowadzono w Auli Uniwersytetu Erazma, obejmowa  14 punktów. Na początku s wo powitalne do zebranych uczestników wyg si  Pani Rektor Uniwersytetu Erazma, Pauline van der Meer Mohr. Następnie g s zabra  przewodniczący SIEDS/ISECS Marc André Bernier, pełniący t  funkcj  od roku 2011, który zaproponowa  zgromadzeniu Członków Komitetu oraz delegatom krajowym SIEDS/ISECS porządek obrad. Rozpoczęto od sprawozdania Sekretarza Generalnego, następnie Skarbnika oraz agend Komitetu Wykonawczego (wybranego w roku 2011), tzn. Sekretariatu Technicznego i Operatora Domeny Internetowej, który przedstawi  zagadnienia związane z modernizacj  domeny internetowej.

Następnie, po dyskusji i po przyjęciu sprawozdań, kolejnym w znym punktem obrad by  organizacja Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku w roku 2015. Przewodniczący Komitetu organizacyjnego, Alexander Raat (w Komitecie są jeszcze trzy osoby: Inger Leemans, Wiep van Bunge i Hanco Juergens), przedstawi  najw zniejsze za wienia związane z finansowaniem kongresu oraz planami naukowymi i logistycznymi. Po tej prezentacji wszyscy uczestnicy obrad zostali zaproszeni przez Alexandra Raata do zwiedzenia miasteczka uniwersyteckiego, w którym odbędą się w 2015 r. wszystkie kongresowe wydarzenia.

Po powrocie do sali obrad kontynuowano dyskusj  zarówno o kongresie w 2015 r., jak i propozycji zorganizowania kongresu w 2019 r. w Edynburgu.

Następnymi punktami obrad by  informacje o złozeniu poda  przy czenie do SIEDS/ISECS nowych towarzystw krajowych: brazylij-

skiego, tureckiego oraz albańskiego, a także ważny punkt dotyczący kandydatów na członków nowego Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS, który zostanie wyłoniony w 2015 r., na kadencję trwającą do roku 2019. Kandydatury zaproponował w imieniu Komitetu Nominacyjnego powołanego w Montrealu w 2012 r., Hans-Jurgen Lusebrink.

Wśród innych spraw omówionych w kolejnych punktach znalazły się: sprawy seminariów dla młodych badaczy, publikacje SIEDS/ISECS, oraz informacja o następnym posiedzeniu Komitetu Wykonawczego w Sofii, które organizuje Bułgarskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

W dniu 28 sierpnia 2013 r. odbyła się konferencja naukowa pt. *Ewolucje i rewolucje w osiemnastym wieku*, towarzysząca posiedzeniu SIEDS/ISECS, którą zorganizował Wydział Historii Uniwersytetu Erazma, wspólnie z Niderlandzko-Belgijskim Towarzystwem Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

W ostatnim dniu, 29 sierpnia, uczestnicy Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS zostali zaproszeni przez organizatorów na wycieczkę, w której programie znalazło się zwiedzanie Rotterdamu (nieliczne, zachowane po bombardowaniach w 1944 zabytki i wspaniałe muzea) oraz Delf, ze słynną fabryką fajansów.

[Marek Dębowski]

Nowi Członkowie PTBnWO

Liliana Górską
Katarzyna Kadzidło
Adam Kucharski
Estera Lasocińska
Małgorzata Marcinkowska
Anna Mikołajewska
Agnieszka Warcholak
Paweł Zając
Włodzimierz Zientara

**PRACE OPUBLIKOWANE
PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W ROKU 2013**

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się
do wieku XVIII i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Marek Bratuń

– *Elie Bertrand a Polska*, Wrocław 2013, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, ss. 232.

Małgorzata Chachaj

– *Dramatopisarstwo Aleksandra Chodkiewicza*, Lublin 2013, Wydawnictwo UMCS, ss. 333.

Marcin Cieński

– *Literatura polskiego oświecenia wobec tradycji i Europy. Studia*, Kraków 2013, Universitas, ss. 284.

Dariusz Dolański

– *Trzy cesarstwa. Wiedza i wyobrażenia o Niemczech, Turcji i Rosji w Polsce XVIII wieku*, Zielona Góra 2013, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, ss. 246.

Witold Filipczak

– *Życie sejmikowe prowincji wielkopolskiej w latach 1780–1786*, Łódź 2012, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, ss. 674.

Krzysztof Gombin

– *Trybunał Koronny. Ceremoniał i sztuka*, Lublin 2013, Wydawnictwo KUL, ss. 295.

Barbara Judkowiak

– *Franciszka Urszula Radziwiłłowa w poszukiwaniu własnego głosu. Propozycje interpretacyjne, edytorskie i dokumentacyjne*, Poznań 2013, Wydawnictwo Naukowe UAM, ss. 447; Seria Filologia Polska nr 156.

Adam Kucharski

– *Theatrum peregrinandi. Poznawcze aspekty staropolskich podróży w epo-*

ce późnego baroku, Toruń 2013, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ss. 563.

Iwona Maciejewska

– *Miłość i erotyzm w piśmiennictwie czasów saskich*, Olsztyn 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ss. 351.

Magdalena Ożarska

– *Lacework or Mirror? Diary Poetics of Frances Burney, Dorothy Wordsworth and Mary Shelley*, Newcastle-upon-Tyne 2013, Cambridge Scholars Publishing, ss. 335.

– *Two Women Writers and their Italian Tours: Mary Shelley's „Rambles in Germany and Italy in 1840, 1842 and 1843” and Łucja Rautenstrauchowa's „In and Beyond the Alps”*, Lewiston, NY–Queenston–Lampeter 2013, The Edwin Mellen Press, ss. 220.

Piotr Paluchowski

– *„Danziger Erfahrungen” w latach 1739–1793. Studium z dziejów gdańskiego czasopiśmiennictwa*, Warszawa 2013, Wydawnictwo Sempser, ss. 584.

Wojciech Piotrowski

– *Słownik elit dawnych ziem wschodniej Rzeczypospolitej (1700–1900)*, t. IV (Sp–Ż), uzupełnienia do t. I–III, Łódź wyd. „ASTRA” – Piotrków Trybunalski, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, ss. 605.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

– *Mykolas Kleopas Oginskis. Politikas, diplomatas, ministras ir jo pasų kolekcija*, Vilnius 2013, Lietuvos edukologijos universiteto leidykla „Edukologija”, ss. 352.

PRACE ZBIOROWE

– *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2013, Wydawnictwo IBL, ss. 759.

– *Codziennosc i niecodziennosc oświeconych*, cz. 1: *Przyjemności, pasje i upodobania*, red. B. Mazurkova, z udziałem M. Marcinkowskiej i S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 325.

- *Codziennosc i niecodziennosc oswieconych*, cz. 2: *W rezydencji, w podróży i na scenie publicznej*, red. B. Mazurkowa, z udziałem M. Marcinkowskiej i S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 209.
- *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, Wydawnictwo Societas Vistulana, ss. 624.
- *Images of/from Enlightenment*, red. D. Dolański, A. Janczys, Zielona Góra 2013, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, ss. 220.
- *Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego*, red. I. Kadulska, P. Kąkol, J. Włodarski, Gdańsk 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, ss. 184.
- *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, Wyd. Zamek Królewski w Warszawie, ss. 476; Zamek Królewski w Warszawie. Studia i materiały, t. II.
- *Wiek XVIII (nie tylko) w szkole. Literatura – historia – kultura – sztuka*, red. B. Mazurkowa, z udziałem M. Marcinkowskiej, Katowice 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 238.

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- *Acta Nuntiatorum Poloniae*, t. LIV: *Ioannes Andreas Archetti (1776–1784)*, vol. 1 (8 IV 1775–25 VII 1776), edidit Paulus Zajac OMI, Academia Scientiarum et Litterarum Polona, Cracoviae 2013, LXIX + 665 s.
- *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Ignacy Krasicki*, uwagi wstępne, opracowanie R. Doktor, T. Kostkiewiczowa, Katowice–Warszawa–Lublin 2013, ss. 94.
- *Dramaty Józefa Wybickiego*, t. 1–2, oprac. zespół: P. Chmielewski, J. Glaza, A. Krokosz, T. Krzemiński, A. Lange, D. Peplińska, M. Richert, pod kierunkiem I. Kadulskiej, Gdańsk 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, t. 1, ss. 497, t. 2, ss. 500–827, il. 12, mini płyta CD.
- *Dyskurs polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Wybór źródeł*, oprac. naukowe A. Grześkowiak-Krwawicz, P. Sapała, Warszawa 2013, Wydawnictwo Naukowe *Sub Lupa*, ss. 136.
- *Juozapo Jurgio Hilzeno 1752–1754 metu keliones dienoraštis / Dziennik podróży Józefa Jerzego Hylzena z lat 1752–1754*, sudarė A. Pacevičius, parengė J. Orzeł, A. Pacevičius, S. Roszak, Vilnius 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Wileńskiego, ss. 541.

- *Księga szafarska dworu Jana III Sobieskiego 1695–1696*, oprac. J. Dumanowski, M. Próba i Ł. Truściński, „Monumenta Poloniae Culinaria”, t. IV, red. J. Dumanowski, Warszawa 2013.
- *Opisy niektórych pamiątek zachowanych w Świątyni Sybilli w Puławach*, wyd. A. Aleksandrowicz, A. Timofiejew, Warszawa 2010 [druk 2013], Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, ss. 312; Seria Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia, t. 10.
- *Pamiętniki króla Stanisława Augusta – antologia*, red. M. Dębowski, wstęp A. Grześkowiak-Krwawicz, wybór tekstu D. Triaire, przekład W. Brzozowski, Warszawa 2013, Wydawnictwo Muzeum Łazienki Królewskie, ss. 575.
- *Podróże litewskiego magnata do Gdańska, Człuchowa, a nawet i dalej... Fragmenty „Diariusza” Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybeńki” z lat 1751, 1737 i 1752*, wyd. J. Dygdała, Warszawa 2013, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, ss. 146.
- W. W. Wielądtko, *Kucharz doskonały pożyteczny dla zatrudniających się gospodarstwem*, wyd. i oprac. J. Dumanowski przy współudziale A. Kleśty-Nawrockiej, „Monumenta Poloniae Culinaria”, t. III, red. J. Dumanowski, Warszawa 2012, ss. 365.

ZAPOWIEDZI EDYCJI KSIĄŻKOWYCH SERII „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”

W opracowaniu:

Adam Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. IV, oprac. Barbara Wolska.

Adam Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. V: *Inedita*, oprac. Barbara Wolska.

Adam Naruszewicz, *Diariusz podróży Króla Jego Mości Stanisława Augusta na Ukrainę*, oprac. Magdalena Bober-Jankowska.

Franciszek Dzierżykraj Morawski, *Bajki*, oprac. Marta Kowalewska.

Kajetan Koźmian, *Ody napoleońskie*, oprac. Zofia Rejman, Małgorzata Nesteruk.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Bajki*, oprac. Natalia Kawałko.

Stanisław Trembecki, *Bajki*, oprac. Jerzy Snopek i Wojciech Kaliszewski.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Poematy*, oprac. Roman Dąbrowski i Tomasz Chachulski.

Felicjan Wykowski, *Rymy zebrane*, oprac. Magdalena Ślusarska.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wiersze 1783*, oprac. Tomasz Chachulski.

- Franciszek Karpiński, *Wiersze zebrane*, cz. II: *Psalterz, Dramaty, Pisma prozą*, oprac. Tomasz Chachulski.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Erotyki*, oprac. Bożena Mazurkowa.
- Józef Sygiert, *Pisma wierszem i prozą*, oprac. Jerzy Snopek.
- Michał Franciszek Karpowicz, *Kazania trybunalskie*, oprac. Magdalena Ślusarska.
- Paweł Ksawery Brzostowski, *Wieśniaczka*, oprac. Magdalena Ślusarska.
- Stanisław Konarski, *Epaminondas*, oprac. Jacek Wójcicki.
- Jakub Jasiński, *Utworthy zebrane*, oprac. Aurelia Has.

ARTYKUŁY

Jakub Bajer

- Rec. z: *Le jeu des Lumières: La clé polono-suédoise dans „Les Lois de Minos” de Voltaire*, [w:] *Jeux et sports de la Renaissance à nos jours*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, M. Serwański, Poznań 2013, s. 225–235.

Regina Bochenek-Franczakowa

- Rec. z: *La Recherche dix-huitiémiste en France et en Pologne. Bilan et perspectives*, Izabella Zatorska (éd.) — Studi Francesi, 170 (2013), s. 456–457.
- *Lettres de Madame de Maintenon*, volume VI, 1714–1719, Éd. critique par Jan Schillings, Paris 2011, Honoré Champion, ss. 801 — Studi Francesi, 170 (2013), s. 453.
- Rec. z: Isabelle Tremblay, *Le Bonheur au féminin. Stratégies narratives des romancières des Lumières*, Les Presses Universitaires de Montréal, Montréal, 2012, ss. 184 — Studi Francesi, 169 (2013), s. 171.
- Rec. z: *Lettres de Madame de Maintenon*, volume IV, 1707–1710, édition établie et présentée par Marcel Loyau, Avant-propos de Françoise Chandernagor, Paris 2011, Honoré Champion, ss. 951 — Studi Francesi, 169 (2013), s. 171–172.
- Rec. z: Piotr Zaborov, *Voltaire dans la culture russe*, traduction de Marina Reverseau, Centre International d’Étude du XVIIIe siècle, Freny-Voltaire, 2011, ss. 351 — Studi Francesi, 169 (2013), s. 174.
- *Zapamiętać czy zapomnieć? Dylematy francuskiej powieści obyczajowej po 9 termidora*, Prace Komisji Neofilologicznej PAU, 11 (2013), s. 23–31.

Marek Bratuń

- *Elie Bertrand a sprawa polska — przekaz idei prawno-politycznych na podstawie nieznannej korespondencji*, Acta Universitatis Wratislaviensis No 3508 — Prawo, 315/1, 2013, s. 255–271.

- Fortunato Bartolomeo de Felice et son idée de l'analogie dans l'Encyclopédie d'Yverdon, *Orbis Linguarum*, 39 (2013), s. 387–397.

Tomasz Chachulski

- Jerzy Stempowski i dziedzictwo Oświecenia, *Colloquia Litteraria*, 2013, nr 1, s. 7–28.
- *Między tradycją a nowoczesnością. Wokół jednego wiersza Franciszka Karpińskiego*, [w:] *Wiek XVIII (nie tylko) w szkole. Literatura – historia – kultura – sztuka*, red. B. Mazurkowa z udziałem M. Marcinkowskiej, Katowice 2013, s. 23–36.
- *Stanisław August i współcześni mu pisarze*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 347–362.

Marcin Cieński

- *Krótki i długi wiek XVIII a kwestia synchronizacji oświeceń narodowych z modelem europejskim*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 323–330.
- *Literackie lektury antyku w polskim oświeceniu wobec europejskich zjawisk kulturowych i literackich: podobieństwa, powiązania, swoistość*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2013, s. 253–268.
- *Nowoczesne (szkolne) ujęcie literatury oświecenia. Między perspektywą europejską a polską: o konsekwencjach wyboru dominanty*, [w:] *Nowoczesność w polonistycznej edukacji. Pytania, problemy, perspektywy*, red. A. Pilch, M. Trysińska, Kraków 2013, s. 119–126.

Tomasz Ciesielski

- *„Geografia wojenna Europy Środkowej w latach 30.–60. XVIII w.*, [w:] *Pola bitew wczoraj i dziś*, red. A. Olejko, P. Korzeniowski, Oświęcim 2013, s. 296–319.
- *Cruelty in the Polish-Cossack conflicts of the 17th and 18th centuries*, [w:] *Barbarians at the gates*, red. M. Franz, Z. Pilarczyk, Toruń 2013, s. 278–292.
- *Duszpasterstwo w armiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów w czasach saskich*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska – poszukiwanie sacrum odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 413–434.

- *From utilitarian to artistic weapons. Armament of the army of the Polish – Lithuanian Commonwealth in XVIII century*, [w:] *Война и оружие. Новые исследования и материалы*, Ч. IV, ed. S. V. Jefimov, Санкт-Петербург 2013, s. 361–377.
- *Hetmani Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku (lata 1717–1794)*, Tarnowskie Studia Historyczne, 2 (2012) [druk 2013], s. 89–110.
- *Korespondencja Jana Tarty jako źródło do dziejów polskiej wojny sukcesyjnej 1733–1735*, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. IV (stulecia XVI–XIX): *Perspektywa historyczna i językowa*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 225–249.
- *Modernizacja wojskowości europejskiej w XVIII wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 245–257.
- *Na peryferiach europejskiej sztuki fortyfikacyjnej. Twierdze państwowe w południowo-wschodniej Rzeczypospolitej w XVIII w.*, [w:] *Militarne tradycje Kędzierzyna-Koźła, Śląska i Rzeczypospolitej*, t. 2, red. T. Ciesielski, Zabrze–Tarnowskie Góry 2013, s. 85–107.
- *Potencjał militarny Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie polskiej wojny sukcesyjnej 1733–1735. Wybrane aspekty*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 25 (2013), nr 2, s. 81–116.
- *Rywalizacja austriacko-turecka od lat 20. do 60. XVIII w. a narody bałkańskie pozostające pod panowaniem osmańskim*, [w:] *Poznać Bałkany. Historia – polityka – kultura – języki*, red. K. Tarczyńska, A. Twardowska, Toruń 2013, s. 173–200.
- *The Eastern Question in the 1730s: The Ottoman Empire and the „Real Enemy” (Russia), the „Perceived Enemy” (Austria), and the „Unreliable Friend” (France)*, [w:] *Das Bild des Feindes. Konstruktion von Antagonismen und Kulturtransfer im Zeitalter der Türkenkriege*, red. E. Leuschner, T. Wunsch, Berlin 2013, s. 283–294.

Ewa Danowska

- *Spór o jezioro między Głowem a Radłowem*, *Radło. Kwartalnik informacyjny ziemi radłowskiej*, 6 (2013), nr 4 (26), s. 43–44.
- *Śladami krakowskich drukarzy epoki staropolskiej. Wiek XVII i XVIII*, Kraków. Miesięcznik społeczno-kulturalny, 2013, nr 5 (103), s. 50–52.

Roman Dąbrowski

- *„Co pozoru ma nazbyt, a istoty nie ma”. Życie dworskie w „Życiu dworskim” i innych utworach Ignacego Krasickiego*, [w:] *Środowiska kulturo-*

twórcze czasów oświecenia i romantyzmu, red. B. Dopart, Kraków 2013, s. 43–58.

- *Dlaczego oświecenie nie stworzyło wybitnej epopei?*, [w:] *Wiek osiemnasty (nie tylko) w szkole. Literatura — historia — kultura — sztuka*, red. B. Mazurkowska, z udziałem M. Marcinkowskiej, Katowice 2013, s. 37–52.
- *O prawdzie w poezji epickiej oświecenia*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 51–59.
- *Szostowicz Michał*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48, z. 4 (199), Warszawa–Kraków 2013, s. 581–583.
- *Wanda, królowa sarmacka — próba epopei*, *Konteksty Kultury*, 10 (2013), s. 5–17.

Agata Demkowicz

- *Wypędzenie jezuitów z Imperium Rosyjskiego na podstawie fragmentów „Wygnańca z Białej Rusi” Jana Galicza*, *Tematy i Konteksty*, 2012, nr 2 (7), s. 54–69.

Marek Dębowski

- *Jacek Lipiński (1924–2012), wspomnienie pośmiertne i omówienie twórczości*, *Pamiętnik Teatralny*, 2012 [druk 2103], z. 3–4 (243–244), s. 159–166.
- *Les pérégrinations théâtrales de Jean Potocki*, [w:] *Jean Potocki. Pérégrinations*, red. K. Joucaviel, Tuluza 2013, s. 125–142.
- *Reżyseria na przełomie XVIII i XIX wieku a przedstawienia Wojciecha Bogusławskiego*, *Pamiętnik Teatralny*, 2013, z. 2 (246), s. 72–85.

Roman Doktór

- *Czy Krasicki był Gombrowiczem XVIII wieku?*, [w:] *Wiek XVIII (nie tylko) w szkole. Literatura — historia — kultura — sztuka*, red. B. Mazurkowska, z udziałem M. Marcinkowskiej, Katowice 2013, s. 53–68.
- *Historycznoliteracki warsztat Czesława Zgorzelskiego*, *Zeszyty Naukowe KUL*, 2012, nr 4, s. 3–27.

Dorota Dukwicz

- *O potrzebie szerokiego spojrzenia na źródło, jego kontekst historyczny i kulturowy. Uwagi na marginesie książki „Emigracyjne listy generała Jana Komarzewskiego do króla Stanisława Augusta Poniatowskiego”*, *Studia Źródłoznawcze*, 51 (2013), s. 177–182.

- *Stanisław August wobec pierwszego rozbioru*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 101–115.

Jerzy Dygdała

- *August III Sas i Stanisław August Poniatowski. Obrazy sarmaty i Europejczyka*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 71–79.
- *Dzieje fryderycjańskich Prus w XVIII w., czyli o wyższości absolutyzmu nad szlachecką wolnością*, *Kwartalnik Historyczny*, 120 (2013), nr 3, s. 575–593.
- *Siedziby szlachty chełmińskiej w XVI–XVIII wieku*, [w:] *Zamki, pałace, dwory i ich mieszkańcy w regionie kujawsko-pomorskim*, red. W. Rozynkowski, M. Strzelecka, M. Targowski, Toruń 2013, s. 33–62.

Maciej Forycki

- *A new education of women. Denis Diderot's anatomy course project for young noble women*, *Biuletyn Historii Wychowania*, 29 (2013), s. 7–14.
- [wspólnie z J. Pietrzakiem], *Ceremoniał na dworach francuskim i polskim w epoce nowożytnej. Le cérémonial dans les cours royales française et polonaise à l'époque moderne*, [w:] *Wersal Marii Leszczyńskiej. Sztuka dworska we Francji XVIII wieku. L'art à la cour de France au XVIIIe siècle*, Warszawa 2013, s. 33–56.
- *Dzieje i upadek społeczeństwa stanowego w historiozoficznym ujęciu Condorceta*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe*, red. S. Achremczyk, J. Kiełbik, Olsztyn 2013, s. 44–51.
- *Gaspar de Tende i jego „Relation historique de Pologne”*, [w:] G. de Tende, *Relacja historyczna o Polsce*, Wilanów 2013, s. 7–19.
- [wspólnie z M. Zwierzykowskim], *Geneza elekcji Stanisława Leszczyńskiego w 1704 roku w ujęciu Woltera*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 25 (2013), z. 2, s. 5–20.
- *Języki słowiańskie w ujęciu encyklopedystów*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 191–199.
- *Les Confédérés et le Citoyen. Le contexte historique de la collaboration des Polonais avec Jean-Jacques Rousseau*, [w:] *Jean-Jacques Rousseau, entre Savoie et Pologne*, red. P. Bouvier, É. Brunat, F. Clerc, A. Barthélémy, M. Kohlhauer, Chambéry–Annecy 2013, s. 137–148.

- [wspólnie z M. Bugajewskim], *Nieracjonalne i niepojmowalne w Rękopisach... Jana Potockiego i Wojciecha Jerzego Hasa*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska — poszukiwanie sacrum odnajdywanie profanum*, Toruń 2013, s. 546–557.
- *Pouvoirs et science en Pologne à l'époque moderne*, Archives Internationales d'Histoire des Sciences, 62 (2012), s. 659–668.

Jerzy Głowacki

- *Stosunek konfederacji barskiej do protestantów*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Historica, 90 (2013), s. 47–72.

Krzysztof Gombin

- *Informacje o kościołach lubelskich w jezuickim „Kalendarzu politycznym na rok pański 1742”*, [w:] *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. 11, red. I. Rolska-Boruch, K. Gombin, Lublin 2013, s. 171–182.
- *Magnaci jako inicjatorzy zjawisk artystycznych towarzyszących Trybunałowi Koronnemu*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 299–305.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *3 maja 1791 — polska rewolucja*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 235–246.
- *Legenda Stanisława Augusta*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 63–80.
- *Moja, twoja, nasza... Wolność i zaimki w polskiej myśli politycznej XVIII w.*, Horyzonty Polityki, 4 (2013), nr 7, s. 89–108.
- *Polska myśl polityczna epoki oświecenia wobec tradycji antycznej*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, s. 75–96.
- *Stanislas Auguste — le roi tragique*, [w:] *Stanislas Auguste dernier roi de Pologne. Collectionneur et mécène dans l'Europe des Lumières*, red. M. M. Grąbczewska, Paris 2013, s. 27–36.
- *Wybicki a wolność*, [w:] *Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego*, red. I. Kadulska, P. Kąkol, J. Włodarski, Gdańsk 2013, s. 45–58.

Lucyna Harc

- *Das Bild der Anfänge Schlesiens in der frühneuzeitlichen Literatur und*

Historiografie (bis 1740) als Bestandteil der Gestaltung der Regionalidentität, [w:] Terra — Ducatus — Marchionatus — Regio. Die Bildung und Entwicklung der Regionen im Rahmen der Krone des Königreichs Böhmen, hrsg. von L. Bobková, J. Fantysová-Matějková, unter Mitarbeit von P. Hrachovec, J. Zdichynec, Praha 2013, s. 347–357.

- [wspólnie z Maciejem Foryckim], *Kontynuacja, recepcja i ocena średniowiecza w myśli nowożytnej, [w:] Oblicza medievalizmu*, red. A. Dąbrówka, M. Michalski, Poznań 2013, s. 21–32.
- *Śląska tożsamość regionalna w okresie nowożytnym (do 1740 r.)*, Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka”, 68 (2013), nr 2, s. 97–108.
- [wspólnie z: Przemysławem Wiszewskim, Rościławem Żereliakiem], *Śląsk jako region spójny czy zmierzający ku dezintegracji? Okres nowożytny (1526–1740)*, Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka”, 68 (2013), nr 2, s. 3–4.

Paweł Ignaczak

- *Sebastian Norblin 1796–1884. Zapomniany artysta Wielkiej Emigracji, [w:] Epoka Chopina. Kultura romantyczna we Francji i Polsce (materiały z konferencji naukowej Epoka Chopina — kultura romantyczna we Francji i Polsce, Warszawa, 5–6 listopada 2010)*, red. A. Pieńkos, A. Rosales Rodriguez, Warszawa 2013, s. 101–106.

Agnieszka Jakuboszczak

- *Żona i matka przewodniczkami w życiu duchowym? Rola kobiety w budowaniu przestrzeni sacrum i profanum w XVIII w., [w:] Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska — poszukiwanie sacrum, odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 362–372.
- *Sortir de l’ombre. Le cercle des correspondants des femmes de la famille Działyński au XVIIIe siècle, [w:] La correspondance et la construction des identités en Europe Centrale (1648–1848)*, red. F. Cadilhon, M. Figeac, C. Le Mao, Paris 2013, s. 301–310.
- *Przy stole i w salonie. Ucztowanie i konwersacja pod kobiecymi auspicjami w XVIII wieku, [w:] Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grzeško-wiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 81–88.
- *Le corps immobilisé. Les femmes dans le monde des jeux à l’époque moderne. Exemple: carrousel de XVIIIe siècle en Pologne, [w:] Jeux et sports de la Renaissance à nos jours*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, M. Serwański, Poznań 2013, s. 273–282.

Stanisław Janeczek

- *Dydaktyka logiki w szkołach KEN a koncepcja logiki w „Wielkiej Encyklopedii Francuskiej”*, Rocznik Historii Filozofii Polskiej, 2012 [druk 2013], nr 4/5, s. 105–134.
- *Filozofia w „Wielkiej Encyklopedii Francuskiej”*, [w:] *Z badań nad filozofią XVII wieku, jej źródłami i kontynuacjami*, red. H. Jakuszeko, Lublin 2013, s. 157–170.
- *Staszic Stanisław*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, t. 18, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2013, kol. 877–879.
- *Z dziejów kultury naukowej. Koncepcja nauki Jean le Rond d’Alemberta*, Roczniki Kulturoznawcze, 4 (2013), nr 1, s. 59–92.

Aleksandra Janiszewska

- *Liberté française contre liberté polonaise. La France de l’Ancien Régime à la Révolution sous le regard de Felix Oraczewski, envoyé du roi de Pologne, Stanisław Auguste*, [w:] *La République en voyage 1770–1830*, red. G. Bertrand, P. Serna, Rennes 2013, s. 63–70.

Barbara Judkowiak

- *Les lettres d’un poète du XVIIIe siècle comme un passage de l’expérience d’une singularité à l’universel. Correspondance d’Ignace Krasicki*, [w:] *Vivre l’histoire*, textes réunis par C. Trotot, M. Subbotnik, Strasbourg 2013, s. 35–46.
- *„L’or dans le feu” — les situations dramatiques de l’épreuve de la vertu dans le théâtre polonais du XVIIIe siècle. Le cas de Mme Radziwiłł*, [w:] *Représentations et symboliques du feu dans les Théâtres européens (XVIe–XXe siècle)*. Actes du Colloque de Montalbano-Elicono (18–22 septembre 2009), red. J.-M. Valentin, avec la collaboration de F. Petizon, Paris 2013, s. 115–126; Colloques, congrès et conférences sur la Littérature comparée, collection dirigée par Jean Bessière, vol. 20.

Paweł Kaczyński

- *Zabawa w literaturze polskiego oświecenia jako temat, pretekst i kontekst*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 545–553.
- *Życie seksualne jako obiekt krytyki i źródło inwektyw w literaturze czasów stanisławowskich. Casus „Zagadek Sejmu Czteroletniego”*, Prace Polonistyczne, 68 (2013), s. 73–108.

Irena Kadulska

- „Jarmark” Józefa Wybickiego. Sceniczny reportaż z 1791 roku, [w:] *Ko-mediana. Prace ofiarowane Profesor Dobrochnie Ratajczakowej*, red. E. Gunderian-Czaplińska, K. Kurek, Poznań 2013, s. 85–96.
- *Obrońców ojczyzny jest więcej. Józef Wybicki o patriotycznych postawach Polek*, [w:] *Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego*, red. I. Kadulska, P. Kąkol, J. Włodarski, Gdańsk 2013, s. 73–84.
- *The Art of Fire in Open-Air Spectacles in Eighteen-Century Poland*, [w:] *Szin – játék – költészet. Tanulmányok a nyolcvan éves Kilián István tiszteletére*, red. K. Czibula, J. Demeter, M. Pinter, Budapest 2013, s. 118–126.
- *Wprowadzenie do lektury*, [w:] *Dramaty Józefa Wybickiego*, t. 1–2, oprac. zespół: P. Chmielewski, J. Glaza, A. Krokosz, T. Krzemiński, A. Lange, D. Peplińska, M. Richert, pod kierunkiem I. Kadulskiej, Gdańsk 2013.

Katarzyna Kadziło

- *Oblicza królewskiego szambelana, czyli pozy Stanisława Trembeckiego zarysowane w jego korespondencji*, *Humanistyka XXI wieku*, 1 (3) (2012).

Wojciech Kaliszewski

- *Między scholastyką i oświeceniem* [rec. z: A. Smolińska, *Dyskurs oświeceniowy. Filozofia ks. Antoniego Jakuba Wiśniewskiego SchP (1718–1774)*], „Napis”, seria XIX, 2013, s. 430–435.

Piotr Kociumbas

- *Das Repertoire von Pestliedern in den zu Danzig herausgegebenen deutschsprachigen Gesangbüchern des 17. und 18. Jahrhunderts*, [w:] *Seuche und Mensch. Herausforderung in den Jahrhunderten*, red. C. Ch. Wahrmann, M. Buchsteiner, A. Strahl, Berlin 2012, s. 137–155.
- *Język religii a poczucie lokalnej tożsamości w tekstach gdańskich osiemnastowiecznych kompozycji muzycznych*, [w:] *W poszukiwaniu tożsamości*, red. G. Cyran, E. Skorupska-Raczyńska, Gorzów Wielkopolski 2012, s. 111–125.
- *Przed używaniem i po używaniu pokarmów. Gdańszczanina modlitwa przy stole w świetle lokalnych siedemnasto- i osiemnastowiecznych kancjonałów*, [w:] *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, red. B. Możejko, E. Barylewska-Szymańska, Gdańsk 2012, s. 236–251.
- *Przywołując śpiewem czas zarazy. Reminiscencje epidemii dżumy w Rzeczypospolitej w tekstach osiemnastowiecznych gdańskich kompozycji muzycznych*, [w:] *Dżuma, ospa, cholera. W trzechsetną rocznicę wielkiej epi-*

demii w Gdańsku i na ziemiach Rzeczypospolitej w latach 1708–1711, red. E. Kizik, Gdańsk 2012, s. 181–192.

- *Repertuar kantat pogrzebowych ze zbiorów dawnej biblioteki przy kościele św. Jana w Gdańsku*, [w:] *Kościół św. Jana w Gdańsku. W kregu kultury sepulkralnej*, red. J. Szczepański, Gdańsk 2012, s. 103–124.
- *Zur Funktion des amphibrachischen Rhythmus in der zu Danzig im 18. Jahrhundert entstandenen Kantatendichtung*, [w:] *Kultur – Literatur – Sprache. Gebiete der Komparatistik. Festschrift für Herrn Professor Lech Kolago zum 70. Geburtstag*, Bd. 2, red. K. Grzywka, M. Filipowicz, J. Godlewicz-Adamiec, A. Jagłowska, P. Kociumbas, R. Małecki, E. Michta, D. Wyrzykiewicz, Warszawa 2012, s. 870–880.

Małgorzata Konopnicka

- *Nobility and Bourgeoisie in the Administration of the Province and in the Silesian Judiciary System (1740–1806). Selected Aspects of Inter-Estate Confrontation*, [w:] *Images of/ from Enlightenment*, red. D. Dolański, A. Janczys, Zielona Góra 2013, s. 165–183.
- *Socio-Economic Structure of Upper-Silesian Nobility in the Light of Vassal Tables of 1752*, *Slezský sborník. Acta Silesiaca*, 2013, číslo 1, s. 19–38.
- *Szlachta śląska wobec „ekspansji i integracji” fryderycjańskiej (1740–1806)*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 259–271.

Teresa Kostkiewiczowa

- *Między dramatami polityki a idyllą ogrodową*, *Prace Polonistyczne*, seria LXVIII, 2013, s. 9–20.
- *Od obiadów czwartkowych do klubów i gabinetów lektury. O przemianach życia kulturalnego stanisławowskiej Warszawy*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 151–165.
- *Oświecenie: między uniwersalizmem a różnorodnością*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 23–30.

Jolanta Kowal

- *„O tem że dumać na paryskim bruku...” czyli o emigracyjnej jesieni życia Adama Mickiewicza i Antoniego Goreckiego*, [w:] *Starość. Doświadczenie egzystencjalne, temat literacki, metafora kultury*, Seria II: *Zapisy i odczytania*,

- koncepcja i wstęp J. Ławski, red. A. Janicka, E. Wesołowska, Ł. Zabielski, Białystok 2013, s. 197–219.
- *Portrety kobiet epoki stanisławowskiej w powieści „Dola i niedola” Józefa Ignacego Kraszewskiego*, [w:] *Codzienność i niecodzienność oświeconych*, t. 1: *Przyjemności, pasje i upodobania*, red. B. Mazurkova, z udziałem M. Marcinkowskiej i S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 285–299.
 - *Późne Oświecenie na Litwie. Rejestr zadań*, [w:] *Libri Recogniti. Nowe inspiracje do badań nad starodrukami polskimi w bibliotekach Rosji, Białorusi, Ukrainy, Litwy i Finlandii*, red. S. Siess-Krzyszczkowski, W. Wałęcki, Kraków 2013, s. 397–424.
 - *Wileńska Haskala wobec głównych idei Oświecenia europejskiego*, [w:] *Pogranicze, Kresy, Wschód a idee Europy*, Seria II: *Wiktor Choriew in memoriam*, układ i wstęp J. Ławski, red. A. Janicka, G. Kowalski, Ł. Zabielski, Białystok 2013, s. 351–362.

Danuta Kowalewska

- *Nadzieja zrozpaczonego poety, czyli jeszcze Polska nie umarła. Tren XII. „Do nadziei” Józefa Morełowskiego*, [w:] *Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego*, red. I. Kadulska, P. Kąkol, J. Włodarski, Gdańsk 2013, s. 103–116.
- *O gospodarstwie od kuchni. „Dykcjonarzyk ekonomiczny” Stanisława Doliwy Starzyńskiego*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grzeskowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 151–160.
- *Rewolucyjnie o „Polskiej Rewolucji”*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 25 (2013), nr 2, s. 277–287.
- *Toruńskie i gdańskie kalendarze Pawła Patera*, [w:] *Kalendarze staropolskie*, red. I. Dacka-Górzyńska, J. Partyka, Warszawa 2013, s. 169–181; *Staropolskie teksty paraliterackie 2*.
- *Wizyty gości z zaświatów w refleksji teoretycznej oświeconych*, [w:] *Codzienność i niecodzienność oświeconych*, t. 1: *Przyjemności, pasje i upodobania*, red. B. Mazurkova, z udziałem Sz. Dąbrowskiego i M. Marcinkowskiej, Katowice 2013, s. 77–89.

Adam Kucharski

- *Sacrum i profanum w polskich XVII-wiecznych opisach podróży dzieł architektury i sztuki kościelnej*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska — poszukiwanie sacrum odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 248–266.

- *Sarmaci u wód. Podróż biskupa Józefa Sapiehy oraz Ignacego i Jana Łopacińskich do cieplic akwizgrańskich w 1740 r.*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 24 (2013), nr 1, s. 17–45.

Katarzyna Kuras

- *Między życiem publicznym a egzystencją prywatną. Codzienne dylematy oficerów Wielkiej Armii na podstawie nieznanymi listów Jacques'a-Martina-Madelaine'a Ferrière'a z 1812 i 1813 roku*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Historyczne*, 140 (2013), z. 1: *Rok 1812. Studia z dziejów polityczno-militarnych*, red. M. Baczkowski, K. Kuras, s. 113–124.
- *Partie i faksje w schyłkowym okresie rządów Augusta III Sasa*, *Przegląd Nauk Historycznych*, 12 (2013), nr 1, s. 61–90.
- Rec. z: A. Grześkowiak-Krwawicz, *Queen Liberty: the Concept of Freedom in the Polish-Lithuanian Commonwealth*, Leiden–Boston: Brill 2012 – *Studia Historyczne*, 56 (2013), z. 2, s. 248–251.

Krzysztof Kurek

- [wspólnie z W. Wydrą], *Między sacrum a profanum... Nieznany tekst pastorałki dramatycznej z kręgu kaliskiego kolegium jezuickiego*, [w:] *Komediana. Prace ofiarowane Profesor Dobrochnie Ratajczakowej*, red. E. Guderian-Czaplińska, K. Kurek, Poznań 2013, s. 123–152.
- [wspólnie z W. Wydrą], *Taniec śmierci na scenie kolegium jezuickiego w Kaliszu?*, *Poznańskie Studia Polonistyczne, Seria Literacka*, 2013, 22 (42), s. 315–339.

Małgorzata Lisicka

- *„Wojna teatrów”, czyli potyczki teatralne Stanisława Kostki Potockiego*, *Studia Filologiczne UJK*, 25 (2012/2013), s. 281–299.

Justyna Łukaszewicz

- *„Dla miłości zmyślane szaleństwo”: libretto włoskiej opery komicznej w przekładzie Wojciecha Bogustawskiego*, *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 137–162.
- *Obraz Włoch i Włochów w polskim teatrze czasów stanisławowskich*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 565–572.
- *Teatr komediowy Goldoniego po polsku* [Rec. z: Carlo Goldoni, *Teatr*

komediowy, przekł. i oprac. J. Dygul, Gdańsk 2011, Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, ss. 190], *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 286–291.

Iwona Maciejewska

- *Głos w sprawie edycji polskich romansów czasów saskich*, *Prace Literaturoznawcze*, 2013, nr 1, s. 275–286.
- *Listy miłosne z różnych sfer, czyli epistolograficzne wyznania Magdaleny z Czapskich Radziwiłłowej i Teresy ze Strażyców Wiśnickiej (próba porównania)*, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. 3: *Perspektywa historycznoliteracka*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 307–321.
- *Matrony i kawalerowie służący Ojczyźnie — portrety członków rodziny Radziwiłłów z przemilczeniem w tle*, *Napis*, 2013, seria XIX: *Album rodzinny z traumą w tle*, s. 43–54.
- *Między przyjaźnią a miłością — o trudności w rozróżnianiu pojęć w piśmiennictwie staropolskim*, [w:] *Przyjaźń w kulturze staropolskiej*, red. A. Czechowicz, M. Trębska, Lublin 2013, s. 265–273.
- *Prywatne listy Płazy, Drużbackiej, Krasickiego i Koblańskiego jako źródło historyczne oraz obraz stosunków między nadawcą i adresatem*, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. 3: *Perspektywa historycznoliteracka*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 257–277.
- *Za cóż chwalić niewiastę? Ewolucja konwencji panegirycznej w ramie wydawniczej edycji czasów saskich*, [w:] *Panegiryk jako element życia literackiego doby staropolskiej i oświeceniowej*, red. M. Sulejewicz-Nowicka, Z. Gruszka, wstęp M. Wichowa, Łódź 2013, s. 217–228.

Roman Magryś

- *Sarmatyzm, sarmatyzm oświecony i oświecenie w epoce stanisławowskiej. Rozważania na marginesie rozprawy Janusza Maciejewskiego „Oświecenie polskie”*, [w:] *Polonistyka w Europie. Kierunki i perspektywy rozwoju*, red. G. Filip, J. Pasterska, M. Patro-Kucab, Rzeszów 2013, s. 121–141.

Krystyna Maksimowicz

- *O talentach Kazimierza Nestora Sapiehy w świetle obserwatorów życia publicznego drugiej połowy XVIII wieku*, [w:] *Kultura parlamentarna epoki staropolskiej*, red. A. Stroynowski, Warszawa 2013, s. 483–493.
- *Poezja okolicznościowa wobec śmierci prymasa Jerzego Michała Poniatowskiego*, *Prace Polonistyczne*, Seria LXVIII, 2013, s. 111–130.
- *Profesor Edmund Rabowicz jako badacz Józefa Wybickiego*, [w:] *Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego*, red. I. Kadulska, P. Kąkol, J. Włodarski, Gdańsk 2013, s. 15–20.

- *Z jakiego powodu komplementowano Katarzynę Kossakowską?*, [w:] *Panegyryk jako element życia literackiego doby staropolskiej*, red. M. Sulejewicz-Nowickia, Z. Gruszka, wstęp M. Wichowa, Łódź 2013, s. 207–215.

Bernadetta Manyś

- *Wjazd na województwo wileńskie Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybenki” jako przykład specyfiki kultury dworów magnackich w Wielkim Księstwie Litewskim*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grzeško-wiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 307–320.
- [wspólnie z Katarzyną Napierałą], *La propagande comme outil du jeu politique. Catherine II et ses pratiques de la propagande politique en Pologne et en France dans la seconde moitié du XVIIIème siècle*, [w:] *Jeux et sports de la Renaissance à nos jours*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, M. Serwański, Poznań 2013, s. 207–224.

Małgorzata Marcinkowska

- *Od chwili po wieczność. Poetów oświeceniowych refleksje nad czasem*, [w:] *Wiek XVIII (nie tylko) w szkole. Literatura — historia — kultura — sztuka*, red. B. Mazurkova, przy udziale M. Marcinkowskiej, Katowice 2013, s. 71–86.
- *Realia życia codziennego w poetyckich modlitwach polskich oświeconych*, [w:] *Codziennosc i niecodziennosc oświeconych*, cz. 1: *Przyjemności, pasje i upodobania*, red. B. Mazurkova, przy udziale M. Marcinkowskiej i S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 99–109.

Paweł Matyaszewski

- *Montesquieu et le roi Stanislas — de la correspondance de goûts à l'échange de lettres*, [w:] *La correspondance et la construction des identités en Europe Centrale (1648–1848)*, Paris 2013, s. 317–329.
- *Tłumaczenia dzieł Monteskiusza w Polsce w XVIII wieku. Studium chronologiczne*, *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 11–34.
- *Traduire Montesquieu en Pologne au XVIIIe siècle*, *Revue d'Histoire du Livre Français*, 134 (2013), s. 159–180.

Bożena Mazurkova

- *O kilku tacińskich mottach w polskich dziełach oświeceniowych*, [w:] *Codziennosc i niecodziennosc oświeconych*, cz. 2: *W rezydencji, w podróży i na scenie publicznej*, red. B. Mazurkova z udziałem M. Marcinkowskiej i S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 175–194.

- *O listach do autorów w dziełach pisarzy oświeceniowych*, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. 3: *Stulecia XV–XX. Perspektywa historycznoliteracka*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 323–339.
- *Problemy i przejawy panegiryzmu w poezji okolicznościowej drugiej połowy XVIII wieku*, [w:] *Panegiryk jako element życia literackiego doby staropolskiej i oświeceniowej*, red. M. Sulejewicz-Nowicka, Z. Gruszka, wstęp M. Wichowa, Łódź 2013, s. 255–274.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- *Gusto dell'antico e la collezione di sculture del re Stanislao Augusto*, [w:] *Et in Arcadia ego. Studia memoriae Professoris Thomae Mikocki dedicata*, edita curante Vitoldo Dobrowolski, Varsoviae 2013, s. 381–390.
- *Kauffmann Ludwig*, [w:] *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, Berlin–Boston 2013, s. 435–436.
- *La scultura romana in Polonia tra tardo Settecento e primo Ottocento*, [w:] *Roma fuori di Roma. L'esportazione dell'arte moderna da Pio VI all'Unità (1775–1870)*, Roma 2012 [druk 2013], s. 249–264.
- *Pałac w wołyńskim Romanowie i jego rzeźby*, *Biuletyn Historii Sztuki*, 75 (2013), nr 1, s. 37–69.

Rafał Niedziela

- *„Oto miasto nieustępujące w niczym Sodomie i Gomorze”*. *Obraz Paryża w korespondencji Denisa Fontwizina z 1778 roku*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Historyczne*, t. 140, z. 4 (2013), s. 321–332.

Aleksandra Norkowska

- *Codzienne zapachy miasta utrwalone w piśmiennictwie polskiego Oświecenia*, [w:] *Codziennosc i niecodziennosc oswieconych*, t. 2: *W rezydencji, w podróży i na scenie publicznej*, red. B. Mazurkowa, z udziałem M. Marcinkowskiej i Sz. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 115–126; *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* nr 3072.
- *Scalanie obrazów, czyli o potrzebie i sposobach odkrywania miasta w piśmiennictwie polskiego wieku światła*, *Prace Polonistyczne*, 68 (2013), s. 27–42.
- *Zanim „spojrzymy przez okno”*. *Uwagi wstępne o prezentowaniu miasta w piśmiennictwie oświecenia*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 535–543.

Magdalena Ożarska

- *Christopher Smart's 'Jubilate Agno' (1759–63) as a Spiritual Diary*, [w:] *British Literature and Spirituality: Theoretical Approaches and Transdisciplinary Readings*, red. F. K. Wöhrer, J. S. Bak, Berlin–Münster–Wien–Zürich–London 2013, s. 113–126.
- *Grand Tourists or Travellers? Dorothy Wordsworth's and Mary Shelley's Travel Journals*, *Zeitschrift für Anglistik und Amerikanistik (A Quarterly of Language, Literature and Culture)*, 61 (2013), 2, s. 107–120.
- *Łucja Rautenstrauchowa's 'In and Beyond the Alps': the Case of a Sentimental Italian Tour*, *Theatrum Historiae*, 12 (2013), s. 115–142.
- *Malvina Meets her Mother at Bad Warmbrunn: Two 1816 Travelogues by Polish Women Writers*, [w:] *Transnational Identities of Women Writers in the Austro-Hungarian Empire*, red. R. Mihăilă, New York 2013, s. 252–259.
- *Mary Wollstonecraft as Narrator of Scandinavian Letters and Private Correspondence*, [w:] *The Central and the Peripheral: Studies in Literature and Culture*, red. P. Schreiber, J. Malicka, J. Lipski, Newcastle-upon-Tyne 2013, s. 179–194.

Piotr Paluchowski

- *Kwestie filozoficzne podejmowane przez Christiana Sendela — gdańskiego lekarza okresu oświecenia*, [w:] *Etyka w medycynie — wczoraj i dziś. Wybrane zagadnienia*, red. K. Basińska, J. Halasz, Kraków 2013, s. 31–39.
- *Sto lat później. Informacje o astronomii i fizyce w gdańskim czasopiśmie „Danziger Erfahrungen” w latach 1739–1793*, [w:] *Jan Heweliusz i kultura heweliuszowska. Utilitas et delectatio*, red. M. Mendel, J. Włodarski, Gdańsk 2013, s. 157–163.

Wojciech Piotrowski

- *Adam Kazimierz Czartoryski w poezji rodziny, przyjaciół, środowiska znajomych i sąsiadów (O rozwoju i przemianach poezji panegirycznej w oświeceniu)*, *Studia i Materiały Polonistyczne*, 11 (2013), s. 16–39. Publikacja internetowa http://wfh.unipt.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1006&Itemid=481/
- *Geografia literacka byłych ziem dawnej Rzeczypospolitej (1700–1900)*, *Studia i Materiały Polonistyczne*, 11 (2013), s. 101–121. Publikacja internetowa http://wfh.unipt.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1006&Itemid=481/
- *Geografia literacka byłych ziem dawnej Rzeczypospolitej (1800–1900)*, [w:] *Pogranicza, kresy, Wschód a idee Europy*, seria II: *Wiktor Choriew*

in memoriam, Colloquia Orientalia Bialostocensia. Literatura/Historia IV, Białystok 2013, s. 325–351.

Jolanta Polanowska

- *Michał Jan Borch and his Residence in Varaklāni. Genesis and Ideological Programme*, Mākslas Vēsture un Teorija. Art History and Theory. Journal of the Institute of Art History of the Latvian Academy of Art, 16 (2013), s. 18–31.
- *Mokotów – ogród krajobrazowy Izabelli Lubomirskiej dedykowany Jean-Jacques Rousseau*, Biuletyn Historii Sztuki, 75 (2013), nr 3, s. 437–485.
- *Rustem Jan, malarz, rysownik, pedagog, 1762–1832*, [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.). Malarze, rzeźbiarze, graficy*, t. 9, Warszawa 2013, s. 251–273.

Bożena Popiołek

- *Kostusieńka i Józieniek. Listy miłosne Konstancji z Tartłów i Józefa Wandalina Mniszcha, marszałkostwa wielkiego koronnego, jako przykład relacji małżeńskich w epoce saskiej*, [w:] *Epistolografia dawnej Rzeczypospolitej*, t. III: *Perspektywa historyczno-literacka (XV–XIX wiek)*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 157–196.
- *Magdalena z Tartłów Lubomirska (zm. 1728), wojewodzina krakowska. Próba biografii*, Krakowskie Studia Małopolskie, 18 (2013), s. 434–453.
- *Rytmy życia. Codzienność i święto w gazetach rękopiśmiennych czasów saskich*, Rocznik Historii Prasy Polskiej, 16 (2013), z. 2 (32), s. 5–18.
- *Sacrum przestrzeni domowej w czasach saskich*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Poszukiwanie sacrum – odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Wrocław 2013, s. 35–50.
- *Testament Magdaleny z Tartłów Lubomirskiej, wojewodziny krakowskiej*, Krakowskie Studia Małopolskie, 18 (2013), s. 423–433.
- *Where does the truth lie? Petty violence in the light of court records in Poland in the first half of the 18th century*, Theatrum historiae, 13 (2013), s. 107–121.

Kazimierz Puchowski

- *Antyk w edukacji elit Rzeczypospolitej epoki oświecenia*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, przy współpracy A. Masłowskiej-Nowak, Warszawa 2012, s. 97–144.
- *Daniel Beauvois o szkolnictwie polskim na ziemiach litewsko-ruskich w latach 1803–1832*, Wiek Oświecenia, 29 (2013), s. 341–353.

- *European Standards and Local Determinants in Education of the Social Elites in Noble Colleges in the Commonwealth of Poland and Lithuania*, [w:] *European Ideas in the Works of Famous Educationalists: Internalization, Globalization and their impact on education*, red. R. Kucha, H. Cudak, Łódź 2013, s. 457–474.
- *Kształtowanie wizerunku Anglii i Anglików w elitarnych szkołach Rzeczypospolitej w XVIII wieku. Rekonesans*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 175–184.
- [wspólnie z Małgorzatą Puchowską], *Teatr szkolny w edukacji elit. Rekonesans*, [w:] *Sic erat in fatis. Studia i szkice historyczne dedykowane Profesorowi Bogdanowi Rokowi*, t. 1, red. E. Kościk, R. Żerelik, P. Bady-na, F. Wolański, Toruń 2012, s. 43–57.

Wiesław Pusz

- *Czytanie Krasickiego w Dubiecku (i trochę historii)*, *Czytanie Literatury*, 2013, s. 344–346.
- *Ignacy Krasicki i Stanisław Poniatowski. Wiersze do synowca króla i przyjaźń bez świadectw*, *Prace Polonistyczne*, 68 (2013), s. 143–156.
- *Łódzka polonistyka uniwersytecka w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych*, *Czytanie Literatury*, 2013, s. 401–404.
- *Monografia Księstwa Warszawskiego — bilans dodatni*, [rec. z:] Jarosław Czuby, *Księstwo Warszawskie (1807–1815)*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2011, ss. 597, Biblioteka Humanisty — *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 354–359.

Agata Roćko

- *„Powtórne światło polskiego tworzenie” przez Stanisława Augusta w świetle jego odtajnionych pamiętników* (Rec. z: *Pamiętniki Stanisława Augusta. Antologia*, wybór tekstu D. Triaire, przekł. W. Brzozowski, wstęp A. Grześkowiak-Krwawicz, red. M. Dębowski, Warszawa 2013), „Napis”: *Album rodzinny z traumą w tle*, seria 19, 2013, s. 510–516.
- *„Wielki polski świat warszawski” oczami Inflanctzyka*, [w:] *Codziennosc i niecodziennosc Oświeconych*, cz. 2: *W rezydencji, w podróży i na scenie publicznej*, red. B. Mazurkova, przy udziale M. Marcinkowskiej, S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 11–26.
- *Dwór w „Panu Podstolim” i jego pierwowzór*, [w:] *Dwórki szlacheckie jako miejsca rozwoju kultury i sztuki: przeszłość — terażniejszość — przyszłość*, red. K. Follprecht, Kraków 2013, s. 120–127.

- *Edycja listów Elżbiety Drużbackiej do Barbary Sanguszkowej* (Rec. z: Krystyna Stasiewicz, *Barbara Sanguszkowa i Elżbieta Drużbacka w świetle nowych źródeł*, Olsztyn 2011), *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 291–296.
- *Eighteenth Century Peregrinations*, „Academia”. The Magazine of the Polish Academy of Sciences, 2013, No 1 [37], s. 16–19.
- *Między sacrum i profanum. „Wiersze polskie...” Antoniny Niemiryczowej*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Problemy kultury staropolskiej: poszukiwanie sacrum, odnajdywanie profanum*. *Studia historyczne*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 444–468.
- *Na okoliczność imienin w XVIII wieku* (Rec. z: *Wiersze imieninowe poetów z drugiej połowy XVIII wieku*, wstęp, wybór i opracowanie B. Wolska, B. Mazurkova, T. Chachulski, Warszawa 2011), *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 296–302.
- *Osiemnastowieczna podróżomania*, „Akademia”. *Magazyn Polskiej Akademii Nauk*, 2013 nr 1 (33), s. 16–19.
- *Porcelanomania Oświeconych*, [w:] *Codziennność i niecodziennność Oświeconych*, cz. 1: *Przyjemności, pasje i upodobania*, red. B. Mazurkova, przy udziale M. Marcinkowskiej, S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 127–145.
- *Problemy edycji nowożytnych źródeł historycznych i literackich*, (Rec. z: *Teoria i praktyka edycji nowożytnych źródeł w Polsce (XVI–XVIII wiek)*, red. A. Perłakowski, Kraków 2011; *Studia edytorskie*, t. 1), *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 371–378.
- *Rola stroju francuskiego w literaturze polskiej XVIII wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg*. *Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 163–175.
- *Sarmacki świat wartości materialnych w XVIII wieku*, [w:] *Codziennność i niecodziennność Oświeconych*, cz. 1: *Przyjemności, pasje i upodobania*, red. B. Mazurkova, przy udziale M. Marcinkowskiej, S. P. Dąbrowskiego, Katowice 2013, s. 11–25.

Bogdan Rok

- *Europa drugiej połowy XVIII wieku w oczach polskiej podróżniczki Teofili z Radziwiłłów Morawskiej*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg*. *Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 221–233.
- *Kościół katolicki wobec różnowierców w Rzeczypospolitej czasów saskich. Problemy ujednoczenia społeczeństwa w państwie wielonarodowym i wie-*

- lowyznaniowym, [w:] *Historia — Kultura — Globalizacja*, red. A. Nobis, P. Badyna, P. Fereński, A. Janus, Wrocław 2013, s. 127–139.
- *Osiemnastowieczne kalendarze medyków krakowskich i zamojskich*, [w:] *Zdrowie i choroba. Wpływ jakości życia na kulturze Europy Środkowej*, red. A. Barciak, Katowice–Zabrze 2013, s. 276–291; *Kultura Europy Środkowej*, t. 16.
 - *Popularyzacja wiadomości o Czechach w kulturze polskiej czasów saskich*, [w:] *Rycerze. Wędrowcy. Kacerze. Studia z historii średniowiecznej i wczesnonowożytnej Europy Środkowej*, red. B. Wojciechowska, W. Kowalski, Kielce 2013, s. 479–486.
 - *Problemy kultury staropolskiej — poszukiwanie sacrum, odnajdywanie profanum*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska — poszukiwanie sacrum, odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 7–10.
 - *Putiszestwia Poliakov po siewiero-zapadu Rossii w XVIII w.*, *Trudy kafiedry istorii nowogo i nowiejszego wriemieni*, 10 (2013), s. 214–223.
 - *Rola kalendarzy Stanisława Duńczewskiego w kształtowaniu kultury polskiej XVIII w.*, [w:] *Kalendarze staropolskie*, red. I. M. Dacka-Górzyńska, J. Partyka, Warszawa 2013, s. 205–213.
 - *Rzym w relacjach polskich duchownych z 1768 r.*, [w:] *Non cesso gratias agere Deo et Huminibus. Prace ofiarowane Ojcu dr. Anzelmowi Szteinke OFM z okazji Złotego Jubileuszu Kapłaństwa i ponad 50-lecia pracy historyczno-pisarskiej*, red. M. Michalczyk OFM, C. M. Paczkowski OFM, Kraków–Warszawa 2013, s. 353–361.

Dariusz Rolnik

- *Dylematy postów czasów stanisławowskich — między realiami a ideami wolności szlacheckich*, [w:] *Kultura parlamentarna epoki staropolskiej*, red. A. Stroynowski, Warszawa 2013, s. 379–392.
- *O wartości i znaczeniu przysięgi „urzędniczej” i „honorowej” w czasach stanisławowskich. Między honorem, obowiązkiem a prywatą — od sacrum do profanum?*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska — poszukiwanie sacrum odnajdowanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 453–475.
- *Odsiecz wiedeńska i król Jan III Sobieski w świadomości polskich elit w XVIII wieku*, [w:] *1683. Na ratunek Europie. Udział Rzeczypospolitej i miejsce Cieszyna i Ziemi Cieszyńskiej w kampanii wiedeńskiej*, red. I. Pannic, D. Rolnik, Cieszyn 2013, s. 73–104.
- *Polskie „elity intelektualne przelomu XVIII i XIX wieku w dziejach ziem polskich trzech zaborców: uwagi na kanwie pracy Tomasza Chrzanowskiego*,

- „Polskie elity intelektualne wobec przemian politycznych i społecznych 1795–1830”, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, 3 (2011), s. 579–586.
- *Refleksje Adama Logi o Ślązakach, Polakach, Prusakach, Niemcach i innych nacjach w świetle jego nieznanego dziennika z podróży odbytej z Leszna do Bonn w 1820 roku*, *Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka”*, 2013, z. 3, s. 103–120.
 - *Sejmiki poselskie drugiej połowy panowania Stanisława Augusta (1778–1793). O czynnikach i motywacjach decydujących o wyborze posłów sejmowych*, [w:] *Po unii – sejmiki szlacheckie w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku*, red. H. Lulewicz, M. Wagner, Siedlce 2013, s. 331–355.
 - *Szołkowski Michał*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48, z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 530–531.

Stanisław Roszak

- *Ego-documents – some remarks about Polish and European historiographical and methodological experience*, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*, 8 (2013), s. 27–42.
- *Egodokumentai – mėginimas istorijos šaltinyje atrasti slypintį autorių*, [w:] *Egodokumentai ir privati Lietuvos erdvė XVI–XX amžiuje. Straipsnių rinkinys*, red. A. Pacevičius, Vilnius 2013, s. 47–69.
- *Księgi pamięci. Pamięć w historii, historiografii i dydaktyce. Uwagi o perspektywach badawczych*, [w:] *Historia – Pamięć – Tożsamość w edukacji humanistycznej*, red. B. Popiołek, A. Chłosta-Sikorska, U. Kicińska, Kraków 2013, s. 21–31.
- *La correspondance de Jozef Andrzej Zatuski: du cercle des correspondants a l'egodocument dans les recherches de la culture polonaise*, [w:] *La correspondance et la construction des identités en Europe Centrale (1648–1848)*, red. F. Cadilhon, M. Geac, C. Le Mao, Paris 2013, s. 274–284.

Halina Rusińska-Giertych

- *Drukarnia Pillerów we Lwowie na kanwie materiałów związanych z obchodami stułetniej rocznicy założenia firmy*, [w:] *Książka, biblioteka, informacja: między podziałami a wspólnotą*, t. 3, red. J. Dzieniakowska, M. Olczak-Kardas, Kielce 2012 [druk 2013], s. 29–46.
- *Reklama wydawnicza i księgarska na łamach lwowskich pism periodycznych XVIII wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześko-wiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 455–465.
- *Repertuar wydawniczy łoczni zakonnych – na przykładzie Drukarni Jezuckiej we Lwowie*, [w:] *Piśmiennictwo zakonne w dobie staropolskiej*, red.

M. Kuran, K. Kaczor-Scheitler, M. Kuran, przy współpracy D. Szymczaka, Łódź 2013, s. 129–141.

Janusz Ryba

- *Stanisław Trembecki i pani de Graffigny*, *Prace Polonistyczne*, 68 (2013), s. 63–70.
- *Sztuka umierania światowców (oświeceniowych)*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 99–107.

Anna Ryszka-Komarnicka

- *From the reprise overture to Liszt's B minor Sonata. Romantic creations in an eighteenth-century formal 'corset'?*, *Interdisciplinary Studies in Musicology*, 13 (2013), s. 23–36.
- *Między argomento storico, operową fikcją i bieżącą historią: na przykładzie wątku Zenobii, królowej Palmyry w drammi per musica XVII–XVIII w.*, [w:] *Opera wobec historii*, red. R. D. Golianek, P. Urbański, Toruń 2012 [druk 2013], s. 83–104; *Biblioteka Operowa*, 6.
- *Polish Oratorios by Canon Wacław Sierakowski as Testimony to the Reception of the Metastasian Oratorio Libretto in Kraków at the End of the Eighteenth Century*, [w:] *The Eighteenth-Century Italian Opera Series: Metamorphoses of the Opera in the Imperial Age*, Praha 2013, s. 213–222; *Colloquia Musicologica Brunensia*, 42 [2007].

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *Hagos misija. Mykolo Kleopo Oginskio diplomatinės veiklos šaltiniai (1790–1791 m.)*, [w:] *Ministri Historiae. Pagalbiniai istorijos mokslai LDK tyrimuose*, red. Z. Kiaupa, J. Sarcevičienė, Vilnius 2013, s. 493–513.

Klaudia Socha

- *Typografia osiemnastowiecznych publikacji słownikowych na przykładzie „Dykcjonarza służącego do poznania historii naturalnej” wydanego w krakowskiej oficynie Ignacego Grebla*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 469–485.

Angela Soltys

- *Prymas Michał Jerzy Poniatowski w latach 1792–1793 — mity i rzeczywistość*

tość, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 295–321.

Katarzyna Stelmasiak

- *A Rebel meets the King: A few remarks on Thomas Jefferson's stay in London in 1786*, [w:] *Polish Perspectives on American History. Insights, interpretations, revisions*, edited by H. Parafianowicz, Białystok 2013, s. 51–60.

Kamila Szymańska

- *Europejskie powiązania kultury książki w Lesznie w XVIII wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 487–495.
- *Faustowie z Głogowa i Śmigła. Dzieje rodziny duchownych protestanckich w Wielkopolsce w XVII i XVIII wieku*, *Rocznik Leszczyński*, 13 (2013), s. 23–38.
- *Światu pozostanie ten papier... Haase i Börner — drukarze pogranicza*, *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*, 30 (2013), s. 11–79.

Ewa Tacka

- *Działalność sejmikowa jako jeden z mechanizmów kariery szlachty wielkopolskiej za panowania Augusta II Wettyna*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 397–407.

Ferenc Tóth

- [wspólnie z B. Zágórhidi Czigány], *Le culte de saint Martin et la protection sociale à Szombathely à l'époque moderne*, *Revue de la Société Française d'Histoire des Hôpitaux* n° 149 (décembre 2013), s. 35–40.
- „...méltóztassék kinevezni különleges ügynöknek”. *A francia diplomácia magyar ágensei a hosszú 18. században*, *Történelmi Szemle*, 55 (2013)/3, s. 381–400.
- „Magyar irodalom francia szívevel” — *A 18. századi franciaországi magyar emigráció irodalmi tevékenysége*, [w:] *Homályzónák. Felvilágosodás és liberalizmus. Tanulmányok Kecskeméti Károly 80. születésnapjára*, red. B. Borsi-Kálmán, Budapest 2013, s. 45–52.
- *Charles Emeric de Reviczky: diplomate, penseur militaire et bibliophile de l'époque des Lumières*, [w:] *Expériences de la guerre et pratiques de la paix*.

- De l'Antiquité au XXe siècle*, red. G. Saupin, É. Schnakenbourg, Rennes 2013, s. 169–180.
- *Egy magyar származású francia diplomata Egyiptom elfoglalására irányuló terve az 1770-es évek végén*, AETAS, 28 (2013)/1, s. 31–60.
 - *Identités hongroises dans les correspondances diplomatiques françaises au XVIIIe siècle*, [w:] *La correspondance et la construction des identités en Europe (1648–1848)*, red. F. Cadilhon, M. Figeac, C. Le Mao, Paris 2013, s. 197–209.
 - *Journal, Mémoires ou récit de voyage? Trois témoignages de l'expédition française en Égypte*, [w:] *Mémoires et Journaux sous l'Ancien Régime, littéraire*, Éditions Le Manuscrit, red. M.-P. de Weerd-Pilorge, Paris 2012, s. 257–271.
 - *Les collections françaises du XVIIIe siècle dans les bibliothèques de la Hongrie occidentale*, Opera romanica, 13 (Martin), 2012, s. 319–334.
 - *Parole européenne, parole de l'autre. Les images de l'identité européenne dans les dialogues des Mémoires du baron de Tott sur les Turcs et les Tartares*, [w:] *La parole dans les mémoires d'ancien régime (XVIe–XIXe siècles)*, red. J. Garapon, Nantes 2013, s. 175–186.
 - *Un Hongrois en Égypte avant Napoléon. La mission secrète du baron de Tott*, Revue historique des armées, n° 270 (2013), s. 14–22.
 - *Саммарский мир 1711 Г. И. Франция*, [w:] *Освободительная война 1703–1711 гг. в Венгрии и дипломатия Петра I*, red. К. А. Кочегаров, О. В. Хаванова, А. Шереш, Sankt Peterburg 2013, s. 20–34.

Piotr Ugniewski

- *Po królewsku czy po adwokacku? Propaganda Stanisława Augusta*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 137–150.

Monika Urbańska

- *Doświadczenia kobiet w powieściach Anny Mostowskiej*, [w:] *Codziennosc i niecodziennosc oswieconych*, t. 1: *Przyjemnosci, pasje, upodobania*, red. B. Mazurek, Katowice 2013, s. 273–284.

Agnieszka Warcholak

- *Niedostatki urody kobiecej w wybranych pamietnikach XVIII wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm mysli, roznorodnosc drog. Studia i materialy*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 109–120.

Agata Wdowik

- „Ciało się zdrowszym czuje i weselszą dusza”. *Polskie świadectwa podróży do Spa w drugiej połowie XVIII wieku*, [w:] *Kultura uzdrowiskowa w Europie*, t. 2, red. B. Płonka-Syroka, A. Syroka, Warszawa 2013, s. 229–241.
- *Les voyageurs polonais à Spa au XVIIIe siècle*, [w:] *Spa, Carrefour de L’Europe des Lumières. Les hôtes de la cité thermal au XVIIIe siècle*, red. D. Droixhe, przy współpracy M. Collart, Paris 2013, s. 199–214.
- *Strategie aktualizacji tradycji oświeceniowych w polskiej prasie społeczno-kulturalnej w latach 60. XX wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 407–417.

Barbara Wolska

- *Adama Naruszewicza przekłady nowożytniej poezji europejskiej*, *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 179–242.
- *Horacy okolicznościowy i użytkowy*, [Rec. z: F.D. Książnin, *Po większej części przed światem nie zgasną. Przekłady z Horacego*, zebrał i opracował J. Wójcicki, Biblioteka Aretuzy, t. 5, Kraków 2011, ss. 391], *Napis*, 19 (2013), s. 420–429.
- *Poezja pochwalna i panegiryczna Adama Naruszewicza. Pochwały osobistości publicznych i osób prywatnych*, [w:] *Panegiryk jako element życia literackiego doby staropolskiej i oświeceniowej*, red. M. Sulejewicz-Nowicka, Z. Gruszka, wstęp M. Wichowa, Łódź 2013, s. 165–205.

Monika Wyszomirska

- *Idea wolności w piśarstwie politycznym Antoniego Sebastiana Dembowskiego*, [w:] „Trzeba dyscypliny — bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 303–316.
- *Początki działalności politycznej Andrzeja Zamoyskiego jako wojewody inowrocławskiego (1757–1764)*, *Ziemia Kujawska*, 23 (2010) [druk 2012], s. 7–19.

Paweł Zając

- *Les souvenirs de la révolution française dans les écrits de saint Eugène de Mazenod*, [w:] *From the French Revolution to the New Evangelization. Eugene de Mazenod and his charism between the XVIII and the XXI century*, red. P. Zając, Rome 2013, s. 9–33.

Stepan Zakharkievich

- *Армяне Речи Посполитой: анализ модели культурной адаптации*, [w:] *Художественная культура армянских общин на землях Речи Посполитой: Материалы Международной научной конференции (Минск, 9–11 октября 2012)*, сост. И. Н. Скворцова, Минск 2013, с. 20–28.
- *Сравнительный анализ адаптивного потенциала этнических меньшинств Беларуси в XIV–XVIII вв.*, [w:] *Актуальные вопросы антропологии*, Минск 2013, с. 245–255.
- Rec. z: D. Rolnik, *Portret szlachty czasów stanisławowskich, epoki kryzysu, odrodzenia i upadku Rzeczypospolitej w pamiętnikach polskich*, Katowice 2009, ss. 616 — *Веснік БДУ. Серыя 3: Гісторыя. Эканоміка. Права*, 2013, № 2., с. 90–91.
- Rec. z: M. Forycki, *Chorografia Rzeczypospolitej szlacheckiej w Encyklopedii Diderota i d’Alemberta*, Poznań 2011 — *Беларускі Гістарычны Агляд*, 19 (2012), Сп. 1–2, с. 350–363.

Izabella Zatorska

- *Intertekstualność „Podróży do Polski” Bernardina de Saint-Pierre*, red. Barbara Kowalik, Anna Pochmara, *Acta Philologica*, 43 (2013), s. 223–229.
- *Les Polonais à Paris au XVIIIe siècle*, [w:] *Stanislas Auguste, dernier roi de Pologne, collectionneur et mécène dans l’Europe des Lumières*, red. M. M. Grąbczewska, *Mémoires de la Société Historique et Littéraire Polonaise*, Paris 2013, s. 63–72.
- *Madame Geoffrin i Stanisław August: uzależnienie, obsesja czy polityczna strategia?*, [w:] *Pharmacopea: uzależnienia, obsesje, konflikty*, red. M. Pawłowska, T. Wysłobocki, Wrocław 2013, s. 135–148.
- *Marie-Thérèse Geoffrin — guwernantka Stanisława Augusta*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 117–137.

Katarzyna Zawilska

- *Właściwości języka listów Marianny Kickiej pisanych w połowie XVIII wieku*, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. IV: *Stulecia XVI–XIX. Perspektywa historyczna i językowa*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, 279–293.

Ewa Zielaskowska

- *Ignacy Krasicki wobec sporu o antyk*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 61–68.

Zofia Zielińska

- *Geneza i treść dokumentu abdykacji Stanisława Augusta*, *Studia Źródłoznawcze*, 51 (2013), s. 43–68.
- *„Nowe świata polskiego tworzenie”. Stanisław August-reformator 1764–1767*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 9–32.
- *„Król wydał trzy miliony, czekał trzy miesiące, by widzieć Katarzynę przez trzy godziny — po co ta podróż?”*, [w:] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. A. Sołtys, Z. Zielińska, Warszawa 2013, s. 183–194.
- *Za co dziękujemy wznosząc świątynię Opatrzności Bożej?*, *Wiadomości ziemiańskie*, nr 56, 2013, s. 8–12.

Michał Zwierzykowski

- [wspólnie z M. Foryckim], *Geneza elekcji Stanisława Leszczyńskiego w 1704 roku w ujęciu Woltera*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 25 (2013), nr 2, s. 5–20.
- *Między Petersburgiem a Berlinem w latach 1763–1766 — nowa książka o dyplomacji w kluczowym okresie dziejów Rzeczypospolitej szlacheckiej*, *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 313–319.
- *Sejm i sejmniki Rzeczypospolitej w XVIII wieku w dorobku historiografii*, *Historia Slavorum Occidentis*, 2013, nr 2, s. 58–75.
- *Starostwo i starostowie kolscy w XVII i XVIII wieku*, [w:] *Starostwo i starostowie kolscy na przestrzeni wieków*, red. K. Witkowski, Koło 2013, s. 9–46.
- *Szołdrski Antoni Walenty Feliks*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48 (z. 199), z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 513.
- *Szołdrski Feliks Antoni Ignacy*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48 (z. 199), z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 513–515.
- *Szołdrski Jakub Piotr Kiljan*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48 (z. 199), z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 515–516.
- *Szołdrski Ludwik Bartłomiej*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48 (z. 199), z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 516–520.
- *Szołdrski Stefan Maciej*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48 (z. 199), z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 523.
- *Szołdrski Władysław Józef*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48 (z. 199), z. 4, Warszawa–Kraków 2013, s. 526–528.

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Indywidualne

Jakub Bajer

- Francja wobec elekcji i uznania majestatu króla Stanisława Augusta (1763–1766).

Ewa Barylewska-Szymańska

- Prace nad książką „Od piwnic po strych. Wnętrza domów gdańskich drugiej połowy XVIII wieku”.

Regina Bochenek-Franczakowa

- Powieść francuska drugiej połowy XVIII w.

Marek Bratuń

- Elie Bertrand i Michał Mniszech: edycja korespondencji i dzienników podróży.
- Osiemnastowieczny *Grand Tour*.
- Związki polsko-szwajcarskie w dobie oświecenia.

Tomasz Chachulski

- Monografia Franciszka Karpińskiego.
- Prace edytorskie związane z wydaniem utworów poetyckich (cz. II), utworów prozą, Psalterza i przekładów Franciszka Karpińskiego.
- Świadomość filologiczna w polskim oświeceniu.

Marcin Cieński

- Melancholia w literaturze oświecenia.
- Obraz Paryża w literaturze polskiego oświecenia.
- Polska estetyka literacka od XVI do XVIII wieku — ciągłość i zmiana.
- Polsko-niemieckie związki literackie w XVIII w.
- Ruiny i literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII i początków XIX stulecia.

Tomasz Ciesielski

- Kadra oficerska wojsk Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII w.

- Kwestia wschodnia w XVIII w.
- Polska wojna sukcesyjna 1733–1735.

Jolanta Czerzniewska

- Oświeceniowa koncepcja muzeum (prace nad rozprawą doktorską).

Antoni Czyż

- Antonina Niemiryczowa, Ludwika Szklińska i inne poetki 1. połowy XVIII w. Interpretacje, edycje.
- Dominik Rudnicki, poeta jezuicki.
- Z dziejów folklorystyki w epoce oświecenia. Adam Kępski i jego zbiory pieśni ludowych.

Roman Dąbrowski

- Edycja poematów Ferdynanda Chotomskiego.
- Polska epopeja oświeceniowa i jej konteksty.
- Zagadnienie prawdy i prawdopodobieństwa w estetyce oświeceniowej.

Dorota Dukwicz

- Korespondencja Stanisława Augusta z bratem Kazimierzem Poniatowskim z okresu Insurekcji Kościuszkowskiej — edycja źródłowa.
- Pierwszy rozbiór.

Jerzy Dygdała

- *Wokół elekcji i koronacji Augusta III 1733–1734. Studia historyczne* [wstępne przygotowanie edycji zbioru mniejszych prac, kontynuacja uzupełniających kwerend źródłowych].
- Wydawnictwo źródeł: *Koniec rządów Augusta Mocnego i niepokoje bezkrólestwa w gazetach pisanych i listach Andrzeja Cichockiego z Warszawy z lat 1732–1734* [zakończenie prac edytorskich — oddanie tekstu do druku w 2014 r.].
- Wydawnictwo źródeł: *Michał Kazimierz Radziwiłł, „Diariusz”: Lata 1733–1736* [kontynuacja prac edytorskich].

Witold Filipczak

- Elekcyjność ziemskich urzędników sądowych w czasach Rady Nieustającej.
- Sejmiki ziemi nurskiej 1780–1786.

- Stanisława Kościałkowskiego badania nad życiem politycznym Litwy w czasach Antoniego Tyzenhauza.
- Szlachta koronna wobec reformy sejmu w świetle instrukcji poselskich z lat 1778–1786.

Maciej Forycki

- Etnogeneza ludów europejskich w historiografii XVIII w.
- *Peregrinationes Sarmatarum* (w ramach grantu NPRH).
- Sarmacja Europejczyków – Europa Sarmatów. Badania nad wzajemnym postrzeganiem w XVIII stuleciu.
- Świat słowiański w pismach Encyklopedystów (w ramach grantu NCN).

Jerzy Głowacki

- Działalność osiemnastowiecznych manufaktur włókienniczych.
- Prace nad monografią: *Gastronomia polityczna kuchmistrza litewskiego. Michał Wielhorski (ok. 1731–1814) – życie i myśl ustrojowa.*

Lucyna Harc

- Historiografia śląska w okresie oświecenia.

Paweł Ignaczak

- Daniel Henry Nether – życie i twórczość ucznia Norblina.
- Grafika Jana Piotra Norblina (rozprawa doktorska w przygotowaniu do druku).
- Grafika Michała Płońskiego.

Agnieszka Jakuboszczak

- Badania nad rolą i miejscem kobiet w społeczeństwie staropolskim (ze szczególnym uwzględnieniem wieku osiemnastego).
- Źródła dotyczące kobiet w zbiorach Biblioteki Kórnickiej PAN (m.in. rody Radomickich, Sołdrskich, Działyńskich).

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (logika, przyrodznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim.

Aleksandra Janiszewska

- Końcowe prace nad monografią: *Tego roku w Paryżu. Korespondencja*

króla Stanisława Augusta z Feliksem Oraczkowskim 1782–1784, wstęp, wybór i opracowanie A. Janiszewska, [planowany druk w 2014 r.; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie].

Paweł Kaczyński

- Polskie podróżopisarstwo oświeceniowe.
- Przygotowanie edycji listów i pamiętników T.K. Węgierskiego.
- Różne twarze Staruszkiewicza. Przyczynek do dziejów nazwisk znaczących w literaturze polskiego oświecenia.
- Wenecja oświeconych.
- Życie seksualne jako obiekt krytyki i źródło inwektyw w piśmiennictwie polskiego oświecenia.

Katarzyna Kadzidło

- Literatura polska i obca Wieku Świeatł, kultura i filozofia XVIII wieku, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju ruchów wolnomyślicielskich i ich inspiracji poglądami Vaniniego, Cardana czy Pomponazziego.
- Literatura staropolska – nurt krzewiący filozofię libertyńską i kładący ideowe podglebie pod rozkwit oświeceniowej idei wyjścia człowieka z mroków niedojrzałości.
- Oświeceniowy program reform społecznych.

Wojciech Kaliszewski

- Monografia twórczości Stanisława Trembeckiego.
- Przygotowanie edycji utworów poetyckich Józefa Szymanowskiego.
- Przygotowanie edycji „Bajek” Stanisława Trembeckiego.

Urszula Kosińska

- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania (1730–1733).
- Traktat Löwenwolde’a 1732 r.

Teresa Kostkiewiczowa

- Barok a oświecenie – poetyki i konwencje.
- Główne pojęcia krytyki literackiej w wieku XVIII i pierwszym trzydziestolecu XIX w.
- Pamiętniki Stanisława Augusta – w kręgu świadectwa, wyznania i wyzwania.
- Zagadnienie podmiotowości w myśli i literaturze XVIII w.

Jolanta Kowal

- Późne oświecenie na Litwie (ze szczególnym uwzględnieniem Parnasu wileńskiego).
- Twórczość poetycka Antoniego Goreckiego.
- Wilno we wspomnieniach J. I. Kraszewskiego.
- Zawartość literacka „Dziennika Wileńskiego” z lat 1805–1806 oraz 1815–1830.

Danuta Kowalewska

- Atrybuty kobiecości w oświeceniu.
- Karczma i zajazd jako miejsce straszne.
- Motywy astronomiczne w poezji Adama Naruszewicza.

Adam Kucharski

- Staropolskie podróżnictwo w XVII–XVIII w.

Liliana Lewandowska

- Sylwetka i twórczość Samuela Schelwiga, pastora i rektora Gimnazjum Athenaeum w Gdańsku (1643–1715).
- Wybór źródeł do historii sporów konfesyjnych w Gdańsku na przełomie XVII i XVIII wieku.

Małgorzata Lisicka

- Teatralia S. K. Potockiego.
- Wiersze S. K. Potockiego — edycja.

Justyna Łukaszewicz

- Włosko-polskie pogranicze kulturowe w wieku XVIII.

Bernadetta Manyś

- Dzieje Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVIII w.
- Problematyka życia codziennego, świąt rodzinnych i uroczystości okolicznościowych w osiemnastowiecznym Wilnie.

Małgorzata Marcinkowska

- Elementy racjonalizmu i stoicyzmu w poezji Adama Naruszewicza.
- Model małżeństwa i rodziny w modlitewnikach z XVII i XVIII w.
- Wypowiedzi zalecające w modlitewnikach.
- Zjawiska atmosferyczne i klęski żywiołowe w religijnym piśmiennictwie oświeceniowym.

Bożena Mazurkowa

- Intymne i prywatne aspekty relacji Walerii Tarnowskiej z podróży do Włoch (*Mes voyages*).
- Literaci doby stanisławowskiej o Stanisławie Konarskim.
- Oświeceniowa poezja okolicznościowa dla dzieci i ludzi młodych.
- Wybrane aspekty poezji Adama Naruszewicza.
- Wypowiedzi zalecające w drukach oświeceniowych.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- Opracowywanie biogramów rzeźbiarzy XVIII i pierwszej tercji XIX w.
- Praca nad monografią *Rzeźba włoska w Polsce około 1770–1830*.

Rafał Niedziela

- Francja w schyłkowym okresie rządów Ludwika XV.
- Paryż przed rewolucją. Stolica Francji w świetle relacji cudzoziemskich (1774–1789).

Aleksandra Norkowska

- Miasta i jego mieszkańcy w piśmiennictwie oświecenia.
- Sensualizm w literaturze polskiego wieku światła.

Magdalena Ożarska

- Intymistyka kobieca XVIII i XIX w.

Jolanta Polanowska

- Biogramy artystów ok. 1770–1830.
- Założenia rezydencjonalne ok. 1750–1830.

Kazimierz Puchowski

- Edukacja elit w nowożytnej Europie.
- Kształcenie dyplomatów w XVIII w.

Wiesław Pusz

- Dziewiętnastwieczne losy wierszy sztambuchowych.
- Relacje osobowe w „Wierszach różnych” Ignacego Krasickiego.
- Wiersze kunsztowne w periodykach postanisławowskich.

Dariusz Rolnik

- Jeleńscy i województwo mińskie w czasach stanisławowskich (w ramach projektu finansowanego przez NCN).

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788.
- Leonard Marcin Świeykowski — ostatni wojewoda podolski.
- Obraz społeczeństwa szlacheckiego czasów stanisławowskich.
- „Opinia publiczna” czasów stanisławowskich — zagadnienia teoretyczne.
- Rosja i Rosjanie w świadomości elit politycznych czasów stanisławowskich.

Halina Rusińska-Giertych

- Drukarnie zakonne dawnej Rzeczypospolitej.
- Kultura książki lwowskiej w okresie oświecenia.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Edycja źródłowa.
- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta.
- Kształtowanie się systemu biurokratycznego na Litwie.

Klaudia Socha

- Praca nad tematem *Zasób typograficzny drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego (na podstawie wzorników pism i wybranych druków)*.
- Praca nad tematem *Architektura staropolskiej książki*.
- Praca nad tematem *Typografia edycji polskich tłumaczeń Biblii wydanych od XVI do początku XX w.*

Angela Sołtys

- Dwór prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego. Struktura, funkcjonowanie, kierunki badawcze.
- Inwentarz Zamku Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej... 1769 — edycja krytyczna.

Marie-Christine Sukncke

- Prace nad książką: *Carl Peter Thunberg, Botanist and Physician: Career-Making across the Oceans in the Eighteenth Century*, Uppsala 2014, Swedish Collegium for Advanced Study.

Kamila Szymańska

- Drukarstwo w Szlichtyngowej w XVII i XVIII w.

- Duchowni luterańscy południowo-zachodniej Wielkopolski – życie i działalność piśmiennicza.
- Księgozbiory leszczyńskie w XVIII w.

Ewa Tacka

- Badanie funkcjonowania osiemnastowiecznych elit politycznych na przykładzie elity województw poznańskiego i kaliskiego za panowania Augusta II.
- Kultura materialna i obyczaje szlachty wielkopolskiej.

Artur Timofiejew

- Opracowanie i edycja pism krytycznoliterackich Franciszka Morawskiego.
- Poezja żołnierska czasów Księstwa Warszawskiego.

Ferenc Tóth

- Édition critique du Journal des campagnes de Charles V de Lorraine.
- Édition critique des Mémoires du baron de Tott (en allemand).

Agata Wdowik

- Edycja tekstów osiemnasto- i dziewiętnastowiecznych, zwłaszcza literackich świadectw podróży.
- Kategorie rozumu i racjonalności w tekstach oświeceniowych.
- Recepcja literatury polskiego wieku światła w kulturze dziewiętnasto- i dwudziestowiecznej ze szczególnym uwzględnieniem propagandy komunistycznej oraz nawiązań do tekstów oświeceniowych w powieści polskiej po 1989 r.

Barbara Wolska

- Edycja krytyczna wybranych utworów dramatycznych W. Bogusławskiego (najbliższa publikacja: *Saul*, jako tomik 6 w serii „Prace Katedry Edytorstwa UŁ”).
- Miejsce A. S. Naruszewicza w paremiografii literackiej.
- Ody opublikowane w „Zabawach Przyjemnych i Pożytecznych”. Rekonesans badawczy.
- Opracowanie edytorskie wierszy A. S. Naruszewicza do edycji tomów IV i V *Poezji zebranych* autora.
- Poetyckie przekłady A. S. Naruszewicza (Anakreon, Horacy, fragmenty z komentarzy do *Dzieł* Tacyta, M. K. Sarbiewski).

- Poezja obsceniczna o tematyce erotycznej w polskim oświeceniu.

Paweł Zając

- Kontynuacja kwerend na potrzeby monografii nuncjatury Archetiego.
- Prace nad drugim tomem korespondencji Giovanniego Andrei Archetiego, w ramach serii *Acta Nuntiaturae Polonae*, prawdopodobnie obejmie on dokumentację nuncjatury do końca 1776 r.

Stepan Zakharkevich

- Kultura hippiczna Rzeczypospolitej w XVII–XVIII w.
- Modele adaptacji kulturowej Ormian w Rzeczypospolitej w XVII–XVIII w.

Izabella Zatorska

- „Księga Rodzaju” w literaturze francuskiej XVIII w.
- „Podróże na Północ” (Europy) Bernardina de Saint-Pierre, tj. do Polski i krajów ościennych — Edycja krytyczna dla wyd. Garnier, część edycji „dzieł wszystkich” tegoż autora, pod kier. J.-M. Racault (całość) i D. Masseur (podróże).
- Kolonie francuskie w XVII i XVIII w.: Ocean Indyjski.

Ewa Zielaskowska

- Edycja krytyczna *O rymotwórstwie i rymotwórcach* Ignacego Krasickiego (projekt badawczy finansowany przez Narodowe Centrum Nauki).
- „*O rymotwórstwie i rymotwórcach*”. Ignacy Krasicki między starożytnościami i nowożytnościami (przygotowanie do druku rozprawy doktorskiej).

Zofia Zielińska

- Przygotowywanie edycji korespondencji Stanisława Augusta z Katarzyną II (1764–1795) (w ramach projektu finansowanego przez NCN).

Michał Zwierzykowski

- Prace nad zagadnieniem obecności problematyki prawa i sprawiedliwości w osiemnastowiecznej opinii szlacheckiej w XVIII w.
- Prace wstępne nad przygotowaniem edycji źródłowej: *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1764–1793*.

- Przygotowanie do druku edycji źródłowej *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1763* (planowany druk w Wydawnictwie Poznańskim w 2014 r.).
- Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763.
- Wiadomości z Poznania i Wielkopolski w „Kurierze Polskim” z lat 1729–1760.

Prowadzone projekty badawcze dotyczące XVIII wieku

Tomasz Chachulski

- Kierownictwo zespołowego projektu „«Biblioteka Pisarzy Staropolskich», «Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia» — kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej”, realizowanego w Instytucie Badań Literackich w Warszawie, w latach 2012–2017. Finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 11H 12 0114 81).

Dariusz Dolański

- Englobe: Enlightenment and Global History — 7 Framework Programme EU: Marie Curie Action.

Lucyna Harc

- „Tożsamość kulturowa i regionalna Śląska w okresie 1526–1740” — temat realizowany w ramach projektu badawczego finansowanego ze środków European Science Foundation, w ramach EUROCORECODE Program: „Cuius regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces determining the attachment and commitment of (groups of) persons to and the cohesion within regions”.
- „Nekrolog dominikanów z Wrocławia” — temat realizowany w ramach projektu badawczego Narodowego Centrum Nauki.

Paweł Ignaczak

- Kontynuacja projektu: „Atanazy Raczyński (1788–1874). Zabezpieczenie, naukowe opracowanie i krytyczna edycja spuścizny wielkopolskiego arystokraty, dyplomaty, historyka i kolekcjonera sztuki” (projekt realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki).

Jolanta Kowal

- Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym MNiSW „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”, realizowanym w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018; kierownik projektu Bożena Mazurkowa (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).

Danuta Kowalewska

- Wykonawca w zespołowym projekcie „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”. Projekt realizowany na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018, pod kierunkiem Bożeny Mazurkowej. Finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).
- Wykonawca w zespołowym projekcie „Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918”, realizowanym w latach 2009–2014 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika pod kierunkiem Mirosława Strzyżewskiego (nr 3191/B/H03/2009/37).

Iwona Maciejewska

- Kierownictwo projektu „Edycja listów Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła”, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursu Opus 4, realizacja w latach 2013–2016.

Małgorzata Marcinkowska

- Wykonawca w zespołowym projekcie „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”. Projekt realizowany na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018, pod kierunkiem Bożeny Mazurkowej. Finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).

Bożena Mazurkowa

- Kierownictwo zespołowego projektu „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”, w którym uczestniczą 63 osoby. Projekt realizowany na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018. Finansowany przez

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).
- Wykonawca zadania badawczego „Edycja «Erotyków» Franciszka Dionizego Książnika”, w ramach zespołowego projektu „«Biblioteka Pisarzy Staropolskich», «Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia» — kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej”, kierowanego przez Tomasza Chachulskiego, realizowanego w Instytucie Badań Literackich w Warszawie, w latach 2012–2017. Finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 11H 12 0114 81).

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- Kierownictwo projektu „Rzeźba włoska w Polsce ok. 1770–1830”. Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki; projekt realizowany w latach 2011–2014 (nr 0116/B/H03/2011/40).
- Wykonawca w projekcie zespołowym „Poland and Artistic Culture of Western Europe 14th–20th Century”, realizowanym w latach 2012–2013 pod kierownictwem Lecha Sokoła. Instytucja finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 0209/FNiTP/H31/80/2011).
- Wykonawca w projekcie zespołowym „Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających. Malarze, rzeźbiarze, graficy, t. 5”, realizowanym w latach 2012–2016 pod kierownictwem Urszuli Makowskiej. Instytucja finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 0017/FniTP/H11/80/2011).

Bożena Popiołek

- „Edycja korespondencji Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej. Opracowanie i analiza treści” — projekt realizowany w ramach projektu badawczego Narodowego Centrum Nauki.

Halina Rusińska-Giertych

- Kierownik projektu badawczego własnego (Programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego): N N 103 405340: „Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie Oświecenia” (Nr umowy 4053/B/H03/2011/40).
- Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w. Losy, znaczenie, in-

wentaryzacja”, realizowanym w latach 2012–2016, finansowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (nr 11H 11 021280).

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Projekt „Modernios administracijos tapšmas Lietuvoje (LDK institucijų raida XVIII a. antroje pusėje)“ [Modernization of administration in Lithuania: Evolvement of state institutions in the 18th century]; Instytucja finansująca: Lietuvos mokslo taryba, grant nr VAT-44/2012 [Research Council of Lithuania; the grant No VAT-44/2012].

Barbara Wolska

- Edycja krytyczna tomu IV i V *Poezji zebranych* A. S. Naruszewicza, w ramach grantu „Biblioteka Pisarzy Staropolskich, Biblioteka pisarzy polskiego oświecenia – kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej” (2012–2014); kierownik grantu: Tomasz Chachulski (Instytut Badań Literackich PAN oraz UKSW); projekt badawczy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.
- Opracowanie na potrzeby seminarium warsztatowego *Nad tekstami Naruszewicza* (2014–2015) publikacji utworów poetyckich A. S. Naruszewicza (Wyd. IBL PAN), które będą przedmiotem analiz i dyskusji w trakcie seminarium; w ramach grantu zespołowego *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński* (2012–2017); w ramach tegoż grantu wykonawca, z referatem analityczno-interpretacyjnym, w trzech ostatnich ww. Zespołach; kierownik grantu: Bożena Mazurkova (Uniwersytet Śląski); projekt badawczy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.

Katarzyna Zawilska

- Współpraca przy grantie *Edycja listów Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła*, złożonym do Narodowego Centrum Nauki, zakwalifikowanym do finansowania w czerwcu 2013 r. [kierownik grantu – I. Maciejewska].

Tematy prac doktorskich pisanych przez Członków i powstających pod opieką Członków Towarzystwa

- *Bohaterki kobiecych i męskich tekstów polskiego oświecenia* (Weronika Pawlik-Kwaśniewska, promotor Danuta Kowalewska).
- *Czasopiśmiennicza puścizna poetycka Brunona Kicińskiego* (Małgorzata Pawłowska, promotor Wiesław Pusz).
- *Czasopiśmiennicza puścizna poetycka Ferdynanda Chotomskiego* (Dominika Stachlewska, promotor Wiesław Pusz).
- *Cztery początkowe księgi liryków zamieszczonych w „Poezjach Franciszka Dionizego Książczyna ręką własną pisanych”*. Edycja krytyczna ze wstępem (Beata Prokopczyk, promotor Barbara Wolska).
- *Dramat i teatr Franciszka Dionizego Książczyna* (Magdalena Toczyńska, promotor Irena Kadulska).
- *Działalność artystyczna warsztatu rodziny Korneckich, snycerzy czynnych w Małopolsce w XVIII i pierwszej połowie XIX wieku* (Paulina Kluz, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- *Elita polityczna województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1732* (Ewa Tacka, promotor Michał Zwierzykowski).
- *Enlightened Perceptions of the Russian Far East and American Far West: a chapter in the empirical prehistory of Human Rights* (Larisa Stresse-Gassiev, kopromotor Dariusz Dolański, promotor główny Günter Lotes z Universität Potsdam, Niemcy).
- *Epistemologia w ujęciu Jana Śniadeckiego i Dougalda Stewarta* (Luiza Basek-Neels, promotor Stanisław Janeczek).
- *Epitalamia okresu Oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem* (Adam Dobrowolski, promotor Krystyna Maksimowicz).
- *Europejska podróż Michała Kazimierza Radziwiłła z lat 1721–1723, czyli Grand Tour młodego księcia* (Maciej Kowalski, promotor Jerzy Dygdała).
- *Fenomen życia i twórczości Franciszka Karpińskiego* (Jacek Ubysz, promotor Barbara Wolska).
- *Filozofia w Akademii Połockiej* (Andrzej Rylka, promotor Stanisław Janeczek).
- *Francja wobec elekcji i uznania majestatu króla Stanisława Augusta (1763–1766)* (Jakub Bajer, promotorzy Maciej Serwański i Chantal Grell).
- *Generał Jan Komarzewski — biografia* (Michał Bąk, promotor Piotr Ugniewski).

- „Grand Tour” polskich dam w drugiej połowie XVIII i początkach XIX wieku (Katarzyna Jagiełło-Jakubaszek, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Historia kulturowa wina francuskiego w Polsce od połowy XVII do pocz. XIX wieku, podwójny doktorat polsko-francuski (Dorota Lewandowska, promotor Jarosław Dumanowski, praca obroniona).
- Ideowy obraz Rosji w pismach Joseph’a de Maistre (Łukasz Maślanka, promotor Paweł Matyaszewski).
- Inspiracje oświeceniowe w piśmarstwie historycznym Joachima Lelewela (Anna Janczys, promotor Dariusz Dolański).
- Klientela austriacka w Rzeszy 1779–1785 (Jacek Kordel, promotor Zofia Zielińska).
- Kolorowane miedzioryty z pracowni rzymskich czwartej ćwierci XVIII wieku jako medium tradycji antycznej (Mikołaj Balaiszewski, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- „Kucharz doskonały”. Historyczno-kulturowy fenomen kuchni staropolskiej (Aleksandra Kleśta-Nawrocka, promotor Jarosław Dumanowski, praca obroniona).
- Między piórem a buławą. Michał Kazimierz Ogiński jako twórca i mecenas kultury (Artur Zióntek, promotor Antoni Czyż).
- Modlitwa poetycka i modlitwa ustalona w polskim piśmiennictwie oświeceniowym (Małgorzata Marcinkowska, promotor Bożena Mazurkowska).
- Myśl historyczna Hugo Kołłątaja (Monika Alechno, promotor Dariusz Dolański).
- Myśl polityczna Kelmena Mikesa w świetle Listów z Turcji (Adam Szabelski, promotor Maciej Forycki).
- Oświeceniowa koncepcja muzeum na przykładzie donacji Stanisława Kostki Potockiego dla Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego (Jolanta Czerzniewska).
- Oświeceniowa poezja funeralna. Edycja krytyczna ze wstępem (Katarzyna Zmuda-Trzebiatowska; poprzednio: Sztobnicka — zmiana nazwiska, promotor Krystyna Maksimowicz).
- Panie modne w życiu i literaturze epoki stanisławowskiej (Agnieszka Warcholak, promotor Krystyna Maksimowicz).
- Panięskie ochędóstwo. Registry posagowe i wienne szlachcianek małopolskich na przełomie XVII i XVIII wieku (Anna Penkała, promotor Bożena Popiołek).
- Pasyjne zbiory w polskich edycjach z XVIII wieku (Anna Malińska, promotor Bożena Mazurkowska).

- *Pierwiastek maskaradowy w polskiej komedii oświeceniowej* (Adam Kazimierz Czartoryski — Ignacy Krasicki — Franciszek Zabłocki) (Marta Kalarus, promotor Janusz Ryba).
- *Poezja imieninowa okresu Oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem* (Aleksandra Gierczak, promotor Krystyna Maksimowicz).
- *Poezja panegiryczna i pochwalna na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”*. Edycja krytyczna ze wstępem (Małgorzata Pawlata, promotor Barbara Wolska).
- *Portret uczonego w twórczości Jana Potockiego* (Anita Czerwińska, promotor Janusz Ryba).
- *Processes of perception and representation between Maori People and Europeans during James Cook’s voyages to the South Pacific* (Emilie al Saleh, kopromotor Dariusz Dolański, promotor główny: Jan Borm z Université de Versailles Saint Quentin-en-Yvelines, Francja).
- *Proza diariuszowa Adama Naruszewicza* (Magdalena Bober-Jankowska, promotor Tomasz Chachulski).
- *Proza Diderota — estetyka i genologia* (Berenika Palus, promotor Marcin Cieński).
- *Prywatne i publiczne odłony życia Elżbiety z Branickich Sapieżyny w piśmiennictwie XVIII wieku* (Szymon Piotr Dąbrowski, promotor Bożena Mazurkowa).
- *Rada Nieustająca 1775–1780. Studium z dziejów instytucji* (Łukasz Galas, promotor Zofia Zielińska).
- *„Rękopis znaleziony w Saragossie” Jana Potockiego jako intertekst w „Magu” Johna Fowlesa, „Budowniczym ruin” Herberta Rosendorfera i „Podręczniku dla ludzi” Manuela Gretkowskiej* (Maria Janoszka, promotor Janusz Ryba).
- *Rola czasopism Piotra Świtkowskiego w przenoszeniu niemieckiej kultury oświeceniowej na grunt polski* (Dorota Sidorowicz, promotor Marcin Cieński, praca obroniona).
- *Sejm konwokacyjny po śmierci Jana III Sobieskiego* (Ew Gąsior, promotor Bożena Popiołek).
- *Sentymentalizm w poezji polskiej późnego oświecenia (1795–ok. 1820)* (Anna Jończyk, promotor Roman Dąbrowski).
- *Spółczesność szlacheckie czasów stanisławowskich wobec państw i narodów Europy. Pamiętnikarze polscy o „wrogach i przyjaciółach naszych”* (temat roboczy) (Damian Sifczyk, promotor Dariusz Rolnik).
- *Stronnictwo saskie na Litwie w pierwszym okresie panowania Augusta II* (Tomasz Grala, promotor Maciej Forycki).

- *Tempus edax rerum. (Czas żarłoczny wszystko pożera). Podróż po śladach w pismach Henryka Lubomirskiego* (Dorota Chłanda, promotor Izabela Zatorska).
- *Tryptyk piastowski Juliana Ursyna Niemcewicza: „Jadwiga, królowa polska”; „Kazimierz Wielki”; „Piast”. Edycja krytyczna ze wstępem* (Anna Mateusiak, promotor Barbara Wolska).
- *Twórczość poetycka Dyzmy Bończy-Tomaszewskiego* (Renata Śniadowska, promotor Artur Timofiejew).
- *Utwory poetyckie S. K. Potockiego. Charakterystyka zbioru, problemy kanonu, edycja* (Małgorzata Lisicka, promotor Zofia Rejman).
- *Warszawska publiczność teatru Wojciecha Bogusławskiego doby stanisławowskiej* (Adam Bukowski, promotor Irena Kadulska).
- *Wojsko Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1765–1768* (Mariusz Machyňa, promotor Tomasz Ciesielski).
- *Życie i twórczość Tymona Zaborowskiego na tle przemian koncepcji estetycznoliterackich lat 1795–1830* (Judyta Stępień, promotor Roman Dąbrowski).
- *Żywot symboliczny Jana III Sobieskiego za panowania Stanisława Augusta* (Konrad Pyzel, promotor Piotr Ugniewski).

KONFERENCJE 2013

W dniach 20–22 maja 2013 r. w Dubiecku odbyło się seminarium warsztatowe „Nad tekstami Krasickiego”, poświęcone pamięci Profesora Zbigniewa Golińskiego. Obrady toczyły się w dubieckim zamku Krasickich — rodzimym gnieździe Księcia Biskupa Warmińskiego. Było to pierwsze z czterech planowanych spotkań wykonawców zespołowego projektu badawczego „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński” (2013–2018), realizowanego pod kierunkiem Bożeny Mazurkowej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. W trzydniowych obradach wzięło udział ponad trzydziestu uczestników z kilkunastu krajowych ośrodków akademickich i naukowych. Referenci przedstawili robocze wersje „małych monografii” wybranych utworów Krasickiego. Poszerzone wersje wystąpień złożyły się na zbiorowy tom: *Czytanie Krasickiego*, pod redakcją Teresy Kostkiewiczowej, Romana Doktora i Bożeny Mazurkowej, Instytut Badań Literackich PAN Wydawnictwo, Warszawa (w druku).

[Bożena Mazurkowa]

W dniu 2 października 2013 r. w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Spotkania edytorskie: problemy edycji źródeł osiemnastowiecznych”, zorganizowana przez Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk im. Tadeusza Manteuffla.

W trakcie obrad wygłoszono kilkanaście niezwykle interesujących referatów, przeplatanych burzliwą dyskusją. Swoje wystąpienia wygłosili: Wojciech Kriegseisen, „Plany — osiągnięcia — potrzeby. Współczesne polskie edytorstwo w zakresie dziejów nowożytnych”, Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, „Wydawanie osiemnastowiecznych źródeł na Litwie: osiągnięcia i problemy edycji”, Tomasz Chachulski, „Edytorstwo naukowe tekstów dawnych — perspektywa literaturoznawcza. Główne problemy”, Jerzy Dygdała, „Czy i jak wydawać drukiem gazety pisane z epoki saskiej”, Andrei Macuk, „Perspektywa wydawnictwa listów Michała Antoniego i Józefa Stanisława Sapiehów”, Anna Michałowska-Mycielska, „Osiemnastowieczne księgi gmin żydowskich — problemy edytorskie”, Michał Zwierzykowski, „Dorobek, perspektywy i problemy warsztatowe edytorstwa akt sejmikowych z XVIII wieku”, O. Paweł Zajac OMI, „Specyfika źródeł okresu stanisławowskiego w serii «Acta Nuntiaturae Polonae»”, Zofia Zielińska, „W sprawie aparatu naukowego wydawnictwa korespondencji Stanisława Augusta z Katarzyną II: elementy wątpliwe”, Ewa Zielińska, „Perspektywy odtworzenia korespondencji dyplomatycznej Stanisława Augusta”, Adam Danilczyk, „Projekt edycji korespondencji politycznej Stanisława Augusta”.

[Michał Zwierzykowski]

W dniach 10–11 października 2013 r. w Instytucie Historii Litwy i Ministerstwie Edukacji i Nauki Republiki Litewskiej odbyła się XII konferencja litewskich badaczy wieku osiemnastego, na temat „Wielkie Księstwo Litewskie w wieku XVIII: państwo, kultura, edukacja”. Konferencja poświęcona była 240. rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej. Organizatorami konferencji byli: Instytut Historii Litwy oraz Uniwersytet Witolda Wielkiego, patronat honorowy nad konferencją sprawował Minister Edukacji i Nauki Republiki Litewskiej. Przybyli na nią przedstawiciele wielu ośrodków naukowych Litwy, Polski i Białorusi. Obrady, podczas których wygłoszono 22 referaty, podzielone były na 3 części tematyczne. Pierwsza z nich poświęcona była polityce oświatowej państwa i Komisji Edukacji Narodowej. Wygłoszono następujące referaty: Dorota Dukwicz (Warszawa), „Kulisy powołania Komisji Edukacji Narodowej na sejmie rozbiorowym warszawskim 1773–1775”; Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Wilno), „Ku wzmocnieniu państwa: zmiany w sy-

stemie edukacji w kontekście reform Rzeczypospolitej Obojga Narodów"; Aldona Prašmantaitė (Wilno), „Komisja Edukacji Narodowej i duchowieństwo rzymskokatolickie Litwy”; Janina Kamińska (Warszawa), „Komisja Edukacji Narodowej a reforma uniwersytetów”; Dalius Viliūnas (Wilno), „Tradycje i recepcje filozoficzne w okresie działalności Komisji Edukacji Narodowej”; Darius Kuolys (Wilno), „Komisja Edukacji Narodowej a kontynuacja tradycji edukacji Wielkiego Księstwa Litewskiego”; Libertas Klimka (Wilno), „Instytut (Seminarium) nauczycielski w Uniwersytecie Wileńskim”; Wioletta Pawlikowska-Butterwick, Richard Butterwick-Pawlikowski (Londyn), „Najjaśniejsza gwiazda wileńska. Ks. Rektor Marcin Poczubot w ostatnich latach Rzeczypospolitej”; Rita Urbaitytė (Kowno), „Pisma periodyczne XVIII wieku jako środek do edukacji”; Magdalena Ślusarska (Warszawa), „Działalność Komisji Edukacji Narodowej na Litwie w świetle „Gazet Wileńskich”; Rasa Butvilaitė (Wilno), „Obrazy i ich źródła: nauczanie architektury w szkołach pozauniwersyteckich Litwy w XVIII wieku”; Dariusz Rolnik (Katowice), „Litwa i Korona o reformie edukacji. Obraz szkolnych lat we wspomnieniach obywateli państwa polsko-litewskiego czasów stanisławowskich”.

W drugiej części konferencji „Przemiany państwa i społeczeństwa” wygłoszono następujące referaty: Andrei Macuk (Mińsk), „Projekty reform państwa i edukacji w okresie panowania Augusta III”; Valdas Rakutis (Wilno), „Warszawski Korpus Kadetów Jego Królewskiej Mości w kontekście reform państwowych 1764–1776 r.”; Irina Kiturka (Grodno), „Reorganizacja służby celnej Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1765–1772”; Barbara Krysztopa-Czupryńska (Olsztyn), „Zmiana oblicza Grodna na przestrzeni XVIII wieku w relacjach podróżników z Zachodu”; Valentin Golubev (Mińsk), „Ideologia wieku Oświecenia w Wielkim Księstwie Litewskim a przemiany w sferze edukacji i socjalnego statusu chłopów”; Darius Žiemelis (Wilno), „Problem używania terminu «wtórego poddaństwa» w socjoekonomicznej historii Europy Środkowo-Wschodniej we współczesnej historiografii: przykład gospodarstwa Litwy”.

Ostatnie posiedzenie konferencji było poświęcone problematyce wychowania. Wygłoszono następujące referaty: Asta Vaškeliene (Wilno), „Literatura okolicznościowa Litwy XVIII wieku: tradycja humanistycznego wychowania w edukacji jezuitów i pijarów a potrzeby kulturowe epoki oświecenia”; Jolita Sarcevičienė (Wilno), „Rodzice, dzieci i nauczanie domowe w 2. połowie XVIII wieku”; Olga Mastianica (Wilno), „Perspektywy przemian socjalnej roli kobiety w tekstach działaczy Litwy w okresie oświecenia”; Vilma Žaltauskaitė (Wilno), „Przemiany

wychowania duchowieństwa Rzymskokatolickiego zaznaczone w Regulach (koniec XVIII wieku–wiek XIX)“.

Pokłosiem dwudniowych obrad będzie recenzowana publikacja książkowa.

[Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]

W dniach 5–6 listopada 2013 r. w Moskwie, w ramach tzw. „okrągłego stołu” odbyła się międzynarodowa sesja naukowa pt. *Петр Великий и становление политики России в отношении Речи Посполитой в XVIII веке* (Piotr Wielki i kształtowanie się polityki Rosji wobec Rzeczypospolitej w XVIII wieku) organizowana przez Instytut Słowianoznawstwa RAN. Wzięli w niej udział historycy z Polski, Litwy, Ukrainy, Mołdowy, Rosji. Referaty wygłosili: Wiaczesław Stanisławskij (Instytut Historii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy), Walentin Konstantinow (Instytut Historii Akademii Nauk Mołdowy), Urszula Kosińska (Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego), Władimir Artamonow (Instytut Historii Rosji RAN), Genadij Sanin (Instytut Historii Rosji RAN), Kirił Koczegarow (Instytut Słowianoznawstwa RAN), Paweł Krokosz (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), Borys Nosow (Instytut Słowianoznawstwa RAN), Maksym Anisimow (Instytut Historii Rosji RAN), Andrzej Stroynowski (Instytut Historyczny Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie), Tomasz Szwaciński (Biblioteka Narodowa w Warszawie) — referat czytany, Ramune Šmigelskytė-Stukienė (Instytut Historii Litwy).

[Urszula Kosińska]

W dniach 12–13 listopada 2013 r. odbyła się w Warszawie (w Pałacu Staszica) konferencja „Polski Grand Tour w XVIII wieku”. Jej organizatorami byli Pracownia Literatury Oświecenia IBL PAN oraz Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym, całemu przedsięwzięciu patronowało honorowo Muzeum Pałac w Wilanowie.

W ramach konferencji zaplanowano wygłoszenie 18 referatów: Marek Bratuń „Grand Tour: narodziny — rozwój — zmierzch”, Bogdan Rok „Rzym papieski w relacjach Polaków XVIII wieku”, Bożena Popiołek „Peregrynacje edukacyjne i poznawcze w czasach saskich”, Katarzyna Mikocka-Rachubowa „Grand Tour i włoska rzeźba w Polsce końca XVIII i początków XIX wieku”, Angela Sołtys „Podróże Polaków do Italii w drugiej połowie XVIII wieku: kontekst neapolitański”, Elżbieta Wichrowska „Grand Tour Ignacego Potockiego w świetle listów”, Tomasz Chachulski „Podróż Kazimierza Kognowickiego”, Jolanta Czerzniew-

ska „Odwrócona perspektywa. O zużytkowaniu dorobku Grand Tour do tworzenia polskiej tożsamości narodowej na przełomie XVIII i XIX wieku”, Paweł Kaczyński „Splątane tożsamości. Meandry dyskursu kolonialnego w relacjach polskich podróżników drugiej połowy XVIII wieku”, Magdalena Partyka „Pierwiastek osobisty w oświeceniowych dziennikach podróży jako element przemiany gatunku”, Barbara Judkowiak „Grand Tour dla pań – turystyka oczami wyobraźni. «Les voyages» i «Les delices» różnych krajów w bibliotekach magnackich i ich czytelniczki w pierwszej połowie XVIII wieku. Rekonesans”, Agata Roćko „Polski Grand Tour «dam modnych»”, Katarzyna Jagiełło-Jakubaszek „Portrety polskich dam jako pamiątka ich Wielkiej Podróży”, Renata Dampc-Jarosz „Poznać kraj kwitnących cytryn. Podróż edukacyjna do Włoch w listach księżnej Sachsen-Weimar-Eisenach Anny Amalie”, Urszula Kicińska „Pedagogiczny aspekt podróżowania w dawnej Polsce”, Bożena Mazurkowska „Nowy Grand Tour Tarnowskich”, Kamila Szymańska „Podróże zagraniczne leszczyńskiej młodzieży mieszczańskiej w świetle drukowanych kazań żałobnych”, Adam Perłakowski „«Dopiero w przeszły czwartek tu stanąłem o piątej z rana w dobrym chwała Bogu zdrowiu, lubo przy wielkim niewczacie i niewygodzie...». Drezdeńskie podróże Antoniego Sebastiana Dembowskiego w drugiej i trzeciej dekadzie XVIII stulecia”.

Na zakończenie pierwszego dnia konferencji, o godz. 16.30 odbyło się Walne Zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym oraz uroczysty bankiet. Materiały z konferencji, zgodnie z tradycją zostaną wydane drukiem.

[Michał Zwierzykowski]

W dniach 13–14 listopada 2013 r. w Katowicach odbyła się II Konferencja z cyklu „Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w XV–XVIII wieku”, zatytułowana „Pecunia nervus belli”. Organizatorami były Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego. Celem konferencji było przedstawienie badań i dyskusja nad wpływem sytuacji ekonomicznej, a zwłaszcza finansowej Rzeczypospolitej i państw Europy nowożytnej na prowadzoną politykę zagraniczną oraz podejmowanie decyzji związanych z rozpoczęciem, prowadzeniem i zakończeniem działań wojennych. Na 23 referaty szeroko rozumianej problematyki osiemnastowiecznej dotyczyło 9 wystąpień: Mariusza Markiewicza, „Finanse mocarstw europejskich i ich wpływ na prowadzoną przez nie politykę zagraniczną i wojny”, Katarzyny Kuras, „Les trois guerres étrangères” — finansowanie

wojen w opiniach poddanych Ludwika XV”, Rafała Niedzieli „Wojna bez podatków”. Jacques Necker i jego pierwsze ministerium (1776–1781) w opiniach ludzi mu współczesnych”, Jacka Szpaka, „Ciężary wojskowe za starostwa brzeźnickiego 1651–1789”, Filipa Wolańskiego, „Wojna, pieniądz, polityka w staropolskim dyskursie edukacyjnym XVIII w. Analiza wybranych aspektów”, Henryka Palkija, „Koszty prowadzenia wojny z perspektywy kancelarii koronnej Jana Szembeka”, Michała Zwierzykowskiego, „Finansowanie wojny w zdecentralizowanym państwie – województwa poznańskiej i kaliskiej wobec kosztów działań wojennych podczas wielkiej wojny północnej w latach 1700–1717”, Urszuli Kosińskiej, „Finansowy aspekt wyboru kandydata do polskiego tronu na przykładzie przygotowań państw ościennych do bezkrólestwa po śmierci Augusta II” oraz Dariusza Nawrota, „Działania Komitetu Skarbu Komisji Rządu Tymczasowego w celu mobilizacji zasobów Litwy w wojnie 1812 roku”. Wyniki konferencji zostaną opublikowane w formie książkowej.

[Urszula Kosińska]

W dniu 27 listopada 2013 r. odbyło się ogólnopolskie seminarium „Prywatne i publiczne w tekstach kultury”, zorganizowane przez Zakład Polskiej Literatury Dawnej, Tradycji Kulturowej i Edytorstwa w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. Głównymi organizatorami byli Antoni Czyż oraz Andrzej Borkowski.

Celem seminarium była penetracja literatury okolicznościowej, stosowanej (termin Stefani Skwarczyńskiej) różnych epok, także XVIII w. Część wystąpień dotyczyła także tekstów późnobarokowych z XVIII w.

[Antoni Czyż]

„Rousseau et Diderot. Traduire, interpréter, connaître / Rousseau i Diderot. Przekład, interpretacja, poznanie”. Konferencja naukowa w Instytucie Romanistyki UW, Warszawa, 2–4 grudnia 2013.

Do konferencji przy Dobrej 55, w nowym budynku Wydziału Neofilologii, doszło z okazji trzechsetlecia urodzin Diderota oraz (spóźnionego w obchodach) podobnego jubileuszu Rousseau (ur. 1712!). Na wzór, przynajmniej takie założenie przyświecało organizatorom, pamiętnego zjazdu w Nieborowie A.D. 1978; podówczas, w dwóchsetlecie śmierci filozofów, temat brzmiał: „Wolter i Rousseau we Francji i w Polsce”. Do tej tradycji nawiązało wystąpienie Teresy Kostkiewiczowej podczas inauguracji 2 grudnia. Poświęcona nieco innej dwójce filo-

zofów, tegoroczna sesja odbyła się pod auspicjami kilku szacownych instytucji i organizacji, takich jak Instytut Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym oraz jego francuski odpowiednik, nie mówiąc o wkładzie Ośrodka Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich przy UW, a także o życzliwym otwarciu na jej gości ze strony Dyrekcji Zamku Królewskiego w Warszawie.

Czterech gości honorowych z zagranicy — Michel Delon, François Moureau, Jacques Berchtold i Hans-Jürgen Lüssenbrink (Uniwersytet des Saarlandes w Sarrebrücken) — wygłosiło odczyty. Pierwszy z nich, w inauguracyjnym wykładzie zaproponował dorzucenie do tytułu konferencji czwartej operacji fundamentalnej w metodologii oświecenia, pomiaru. Wystąpienia zostały pogrupowane w ten sposób, by pierwsze i ostatnie odsłony sesji traktowały raczej łącznie o bohaterach konferencji, a 3 grudnia — w środkowy dzień sesji — przed południem dominował Diderot, zaś po południu Rousseau; niekiedy w konfiguracjach: Diderot i Artaud (Katarzyna Wojtysiak-Wawrzyniak, UAM Poznań), Rousseau i Michał Wielhorski (Anna Grześkowiak-Krwawicz, Artes Liberales UW/IBL PAN) czy Rousseau i Józef de Maistre (Paweł Matyaszewski, KUL).

W pierwsze popołudnie, 2 grudnia, stanęła kwestia konfliktu (sporu? kłótni?) między Rousseau i Diderotem: Ourida Mostefai (Boston College, Massachusetts), Anna Łysiak-Łątkowska (Uniwersytet Gdański) oraz doktoranci: Bernard Gittler (Uniwersytet Pierre-Mendès-France, Grenoble), Yoshiho IIDA (Université Stendhal-Grenoble III) i Flora Champy (École Normale Supérieure de Paris). Nazajutrz, 3 grudnia, oprócz referatów przedpołudniowych skoncentrowanych wyłącznie na Diderocie — Mirosław Loba (UAM Poznań), Marek Dębowski (UJ, Kraków — Véronique Le Ru (Université de Reims) badała, jak Diderot i Rousseau wpisują zwierzęta w relację do prawa naturalnego; dwa końcowe wystąpienia (Elise Pavy-Guilbert z Uniwersytetu Bordeaux III, i Geneviève Di Rosa z ESPE-Sorbonne) skupiły się na roli języka i analizie dyskursu obu filozofów.

Po południu 3 grudnia, oprócz wyżej wymienionych Anny Grześkowiak-Krwawicz i Pawła Matyaszewskiego, wystąpili: Michel Termolle (Haute École Condorcet, Belgique), Wojciech Sajkowski (UAM Poznań) i Małgorzata Sokołowicz (Instytut Romanistyki UW). Ci ostatni odnieśli się do literackich inspiracji twórczością Jana Jakuba: w powieści *Les Morlaques (Morlacy)* weneckiej arystokratki Justyny Wynne Rosenberg-Orsini, oraz w romantycznej trójcy René, Giaura i Gustawa.

Ostatnie przedpołudnie wypełniły najpierw wystąpienia, które — jak prof. Lügenbrink — traktowały o meandrach recepcji filozofów: Marcin Cieński z Elżbietą Skibińską (Uniwersytet Wrocławski) ukazali je przez pryzmat polityki wydawniczej PRL a chwałę filozofów w Rumunii pokazała w bogato ilustrowanym referacie Ileana Mihaila (Uniwersytet Bukaresztański). Justyna Łukaszewicz (Uniwersytet Wrocławski) skupiła się na recepcji (lub jej braku) pism Jana Jakuba przez księdza biskupa Krasickiego. Ostatnie trzy referaty — Odile Richard-Pauchet (Uniwersytet w Limoges), Anouchki Vasak (emerytowany adiunkt Uniwersytetu w Poitiers), Izabelli Zatorskiej (Instytut Romanistyki UW) — obrały perspektywę wykraczającą poza subiektywne zapisy obu filozofów, które posłużyły za podstawę analizy.

Czyżby znowu, jak w 1978 względem Woltera i Rousseau, miało się okazać, że z dystansu półtora tysiąca km lepiej widać to, co łączy, niż to, co dzieli „skłóconych braci”? Czy udało się, choćby na czas trwania sesji, ich pogodzić? Odpowiedzi poszukać będzie można, gdy ukażą się materiały sesji, w tym dyskusje — być może już w początkach 2015 r.

[Izabella Zatorska]

KONFERENCJE 2014

Ogólnopolska konferencja „Abychmy w ten przekład pilnie weźrzeli”, Warszawa (Kolegium Artes Liberales), 24–26 kwietnia 2014 r. Organizatorzy: Interdyscyplinarne Koło Kultury Staropolskiej, przy współpracy z Kolegium Artes Liberales UW, Instytutem Badań Literackich PAN, Wydziałem Polonistyki UW oraz pod patronatem Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury.

Projekt badawczy ma na celu przybliżenie problemów translatorskich (współczesnych i staropolskich tłumaczy) oraz roli przekładu w epokach dawnych. W tytule projektu wykorzystano cytaty ze wstępu Szymona Budnego do Biblii nieświeskiej z 1572 r., w którym tłumaczy on konieczność ponownego przełożenia Pisma Świętego, powołując się na rozważania braci polskich podjęte podczas kilku synodów. Kilkoro duchownych zauważyło niepokojące pomyłki translatorskie w Biblii brzeskiej. Spostrzeżenie to skłoniło arian do powołania w 1567 roku na soborze w Skrzynnie zespołu, który miałby porównać tekst Biblii Radziwiłłowskiej z hebrajskim, greckim, łacińskim, niemieckim i francuskim odpowiednikiem tekstu Pisma: „niektórym z nas tenże synod zlecił, abychmy w ten przekład pilnie weźrzeli, a co by się ku poprawieniu

godnego być zdało, żebyśmy nazaczyli". Okazało się, że choć Biblia brzeska odznacza się „ochędozną polszczyzną”, to niestety — wedle Budnego i jego współpracownika — wykazuje przy tym „zatrącenie rzeczy” oraz zaskakujące podobieństwo do wersji łacińskiej i francuskiej. Ilość i jakość błędów przekonały Budnego, że łatwiej będzie rozpocząć pracę na nowym przekładem, niżli poprawiać tłumaczenie tak źle wykonane. Należy przy tym zaznaczyć, że problem spostrzeżony przez Budnego wiązał się z odkryciem przez epokę renesansu odmiennego od dotychczasowego statusu Pisma Świętego. Reformacja, która wyjęła Biblię spod kurateli Kościoła katolickiego — a w konsekwencji — z ram języka łacińskiego, podjęła także po raz pierwszy w dobie nowożytnej problem filologicznej lektury tekstu. Praca przekładowa pociągająca za sobą tłumaczenia na języki narodowe generuje także spory o znaczenie Pisma Świętego, które nie pełni już jedynie funkcji tekstu świętego, lecz tekstu po prostu: obiektu namysłu filologów. Zwrócił na to uwagę Odo Marquard, lokując w wieku XVI podwaliny współczesnej filologii. Problem (i jego konsekwencje) spostrzeżony przez Budnego stanowi zatem metonię innych postaw charakterystycznych dla epoki.

Podczas konferencji poddane zostaną analizie dylematy translatorskie dotyczące zarówno tłumaczy współczesnych, przekładających literaturę dawną, jak i tłumaczy doby staropolskiej i oświeceniowej, podejmujących się przekładania dzieł im współczesnych. Rozważone zostaną aspekty filologiczny (semantyka, stylistyka, idiomy i frazeologizmy) i kulturowy (translacja dokładna/adaptacja realiów kulturowych) przekładu, uwzględniające dwie perspektywy czasowe: współczesną i staropolską. Chcielibyśmy również wziąć pod rozwagę różnorodne problemy „okołotekstowe”, takie jak: rola tłumacza, zapotrzebowanie na przekład, najczęściej tłumaczone dzieła, a także utwory w owym czasie popularne a nieprzełożone na język polski.

W przedsięwzięciu udział wezmą (poprzez prowadzenie warsztatów translatorskich i uczestnictwo w panelach eksperckich): Anna Cetera, Grzegorz Franczak, Małgorzata Grzegorzewska, Piotr Kamiński, Andrzej Lam, Marta Wojtkowska-Maksymik, Krzysztof Mrowcewicz, Rajmund Pietkiewicz, Dorota Sutkowska, Piotr Wilczek, Jacek Wójcicki, Teresa Giermak-Zielińska.

Do grudnia 2014 roku ukaże się publikacja pokonferencyjna obejmująca referaty wygłoszone podczas trzydniowych debat, transkrypcję nagranych dyskusji eksperckich oraz wyniki działalności translatorskiej studentów.

[Alicja Bielak]

Seminarium warsztatowe „Nad tekstami Naruszewicza”, Janów Podlaski, 19–23 maja 2014 r. W czasie pięciodniowych obrad planowane są wystąpienia 34 referentów — wykonawców zespołowego projektu badawczego NPRH: *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński*, realizowanego w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach pod kierunkiem Bożeny Mazurkowej. Seminarium poświęcone dziełom Adama Naruszewicza umożliwi przybliżenie wskazanych problemów i nowe odczytanie wybranych utworów, zarówno w świetle współczesnych badań humanistycznych, jak i nowocześniejszych edycji o charakterze krytycznym. Świeżym spojrzeniem objęte zostaną zróżnicowane gatunkowo dzieła Naruszewicza: poezja okolicznościowo-polityczna, liryka pochwalna i panegiryczna, wiersze okazjonalno-towarzyskie, utwory osobiste, metapoetyckie i refleksyjno-filozoficzne, a także sielanki i satyry. Uwaga referentów skupi się na artystycznej różnorodności jego tekstów, wykazujących cechy klasycyzmu (renesansowego i oświeceniowego), baroku, rokoka, a także sentymentalizmu. Szerokie spektrum wiązanych z tymi stylami i prądami estetyczno-literackimi środków poetyckich, śmiało łączonych i wykorzystywanych przez autora, to kolejne wyzwanie badawcze uczestników seminarium warsztatowego, podobnie jak ocena stosowanej przez Naruszewicza w obrębie naśladowań i adaptacji praktyki translatorskiej wolności przy sięganiu do źródeł nowożytnej europejskiej tradycji literackiej. Poszerzone wersje seminaryjnych wystąpień złożą się na tom: „Czytanie Naruszewicza”, pod redakcją Teresy Kostkiewiczowej, Barbary Wolskiej i Bożeny Mazurkowej, Instytut Badań Literackich PAN Wydawnictwo (2015).

[Bożena Mazurkowa]

Interdyscyplinarna konferencja „Świat bliski i świat daleki. Techniki deskrypcji — perspektywy odbioru”, Katowice, 11–12 czerwca 2014 r. Organizatorzy: Zakład Historii Literatury Baroku i Dawnej Książki Uniwersytetu Śląskiego oraz Doktoranckie Koło Oświeconych UŚ. Celem dwudniowych obrad, w których weźmie udział 65 referentów — krajowych (57) i zagranicznych (8) — jest przybliżenie wielostronnych przejawów mentalnego i emocjonalnego „oswajania” przez człowieka różnych aspektów szeroko pojętego „świata” — nie tylko rzeczywistości bezpośrednio doświadczanej i przeżywanej, ale także wykreowanej i utrwalonej w tekstach kultury. Obserwacje będą zogniskowane na postrzeganiu oraz metodach deskrypcji, a zatem swoistej adaptacji elementów świata przyjaznego (akceptowanego, pożądanego, czyli bliskiego niezależnie od

usytuowania w czasie i przestrzeni), a także na sposobach izolowania i deprecjonowania świata wrogiego, ocenianego w kategorii zagrożenia (odstręczającego, wzbudzającego wielorako motywowane lęki i obawy, także egzystencjalne). W obu przypadkach ważne będzie konkretyzowanie uchwyconych obrazów, poszukiwanie ich źródeł, ale także odtworzenie zaprojektowanych przez autorów i zawartych w dziełach immanentnie, różnie motywowanych perspektyw odbioru, a zatem wpisanych w owe przekazy sygnałów relacji nadawczo-odbiorczych, ukierunkowujących proces lektury. Problematyka 7 wystąpień dotyczy oświeceniowego piśmiennictwa i kultury tego czasu: Małgorzata Durbas, „*Genius loci* lotaryńskich ogrodów Stanisława Leszczyńskiego w XVIII wieku”, Roman Dąbrowski „O koncepcji naśladowania natury w refleksji estetyczno-literackiej oświecenia”, Aleksandra Norkowska „Obraz wsi i miasta w «Szczęśliwości życia wiejskiego» Mikołaja Jaśkiewicza”, Maciej Parkitny, „Formuła liryzmu w bajkach Ignacego Krasickiego”, Małgorzata Lisicka, „Życie Warszawy oczami Stanisława Kostki Potockiego”, Dominika Dźwiniel, „Motyw obcości w *Procederze podróży i życia mego awantur* Reginy Salomei Pilsztynowej”, Bożena Mazurkova, „Sfera intymnych uczuć i myśli w dzienniku podróży Walerii Tarnowskiej”.

[Bożena Mazurkova]

W dniu 14 października 2014 r. odbędzie się seminarium „Czytać barok nieznany. Sesja dedykowana pamięci Prof. Jadwigi Sokołowskiej”. Organizator: Zakład Polskiej Literatury Dawnej, Tradycji Kulturowej i Edytorstwa w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. Główni organizatorzy: Antoni Czyż, Jacek Kowzan.

Będzie to II spotkanie z cyklu „Czytać albo przyjemność tekstu”. Hasło *plaisir du texte* dał nam Roland Barthes, choć wybieramy wielość metodologiczną, sięgając do różnych ujęć badawczych. Proponujemy namysł interpretacyjny nad epoką baroku. Zajmą nas rzadko omawiane, dawno wydane lub niepublikowane teksty barokowe, także te, które doczekały się edycji i omówień, a wymagałyby nowej lektury hermeneutycznej. Chcemy rozpoznać też „długie trwanie” baroku (*longue durée*, jak ujął to Fernand Braudel). Przez literaturę pojmujemy, za Stefanią Skwarczyńską, każdy sensowny twór słowny. Lektura, zawsze nieostateczna, to radość i postulat. Głosimy niesprzeczność filologii i sztuki interpretacji.

Nie zawężamy pola badawczego. Interesują nas rozmaite gatunki i rodzaje, a obok literatury pięknej także okolicznościowa. Ucieszą nas

analizy na tle komparatystycznym. Sesja obejmie także zjawiska późnobarokowe, z XVIII w.

Sesję dedykujemy pamięci Jadwigi Sokołowskiej, inspirującej „spory o barok” (w cennej wciąż książce), przez lata związanej z Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Tomy z biblioteki domowej Pani Profesor tworzą dziś księgozbiór podręczny w Zakładzie staropolskim na polonistyce w Siedlcach.

[Antoni Czyż]

Konferencja „Francja–Polska. Kontakty, wymiana kulturowa, wyobrażenia (XVI–XIX wiek)”, Warszawa, 16–18 października 2014 r. Organizatorzy: Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, prof. Jarosław Dumanowski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Prof. Michel Figeac z Uniwersytetu Michel de Montaigne w Bordeaux.

Konferencja jest wynikiem istniejącej od dawna współpracy między Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetem w Bordeaux, Uniwersytetem Paryż-Sorbona oraz Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie. Do tej pory, w ramach międzyrządowego programu POLONIUM zorganizowano we Francji i w Polsce dwie konferencje poświęcone szlachcie polskiej i francuskiej (Toruń 2004) oraz oddziaływaniu kultury francuskiej w Europie Środkowej (Bordeaux 2008) oraz wydano poświęcone tej problematyce dwa tomy studiów (*Noblesse française — noblesse polonaise: mémoire, identité, culture*, red. J. Dumanowski, M. Figeac, Bordeaux 2006; *Le rayonnement français en Europe centrale du XVIIe siècle à nos jours*, sous la direction de Michel Figeac, Olivier Chaline et Jarosław Dumanowski, Bordeaux 2009).

W tym roku w Wilanowie odbędzie się konferencja dotycząca kontaktów polsko-francuskich, w której wezmą udział badacze z Francji (m.in. Bordeaux, Sorbony, innych uniwersytetów paryskich, Lyonu, Nancy) oraz naukowcy polscy z różnych ośrodków. Przewidziana jest publikacja w prestiżowym paryskim wydawnictwie Editions Champions.

Tematem konferencji, która odbędzie się w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, jest historia kontaktów między Polakami i Francuzami począwszy od XVI wieku do początków XIX wieku. Po krótkim epizodzie panowania w Polsce Henryka Walezego, te kontakty nabierają niezwyklego rozmachu w wyniku małżeństw Ludwika Marii Gonzagi z Władysławem IV Wazą w 1646 roku, a potem Janem Kazimierzem w 1649 roku. W Warszawie powstał wtedy wielki francuski dwór, a francuska moda, język, literatura i kuchnia stały się atrakcyj-

nym modelem dla magnatów i bogatej szlachty oraz obiektem niechęci i krytyki ze strony innych grup.

[Jarosław Dumanowski]

Międzynarodowa konferencja „Muzeum. Narodziny idei w europejskim Oświeceniu”, Warszawa (Pałac na Wyspie w Łazienkach Królewskich), 22–23 października 2014 r. Organizator: Ośrodek do Badań nad Epoką Stanisławowską w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie. Opiekę naukową nad konferencją objęli Prof. dr hab. Krzysztof Pomian oraz Prof. dr hab. Maria Poprzęcka.

Konferencja poświęcona jest debacie nad genezą, funkcją i znaczeniem instytucji muzeum publicznego w kulturze europejskiego oświecenia (2. poł. XVII–1. ćw. XIX w.). Jej głównym celem, prócz prezentacji najnowszych wyników badań, wymiany informacji i konfrontacji poglądów jest uczestnictwo w międzyinstytucjonalnej debacie nad stanem badań w tym zakresie, kierunkami i przedmiotem badań oraz modyfikacją warsztatu metodologicznego w tym zakresie. Adresatami konferencji są wszyscy, dla których muzealnictwo i kolekcjonerstwo jest obszarem ich zainteresowań i środowiskiem pracy, a zwłaszcza przedstawiciele młodego i średniego pokolenia, najbliżsi organizatorom. Celem jest także konsolidacja środowiska, które podjęłoby współpracę z Ośrodkiem w niedalekiej przyszłości. W konferencji zapowiedzieli udział, prócz opiekunów naukowych także przedstawiciele środowisk akademickich i pracownicy muzeów publicznych z Francji, Holandii i Austrii. Planowane są wykłady oraz dłuższe wystąpienia seminaryjne zaproszonych gości, a jeśli zmieści się w programie, także dyskusja panelowa. Planowane jest wydanie naukowego tomu pokonferencyjnego w latach 2015–2016.

[Jolanta Czerzniewska]

W dniu 23 października 2014 r. w Siedlcach odbędzie się seminarium „«Piosenka jest dobra na wszystko». Między wielką literaturą a kulturą popularną”. Organizator: Zakład Polskiej Literatury Dawnej, Tradycji Kulturowej i Edytorstwa w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. Główni organizatorzy: Antoni Czyż, Tomasz Rokosz.

Będzie to I spotkanie z cyklu „Muzyka wokół tekstów kultury”. Pieśń i piosenka towarzyszą człowiekowi od zarania dziejów, po dziś dzień. Od paleolitu po współczesną kulturę multimedialną. Muzyka wokalna jest powszechna i pierwotna w stosunku do muzyki instrumentalnej.

Trwa między *sacrum* a *profanum*, rytuałem a codziennością. Różnorodne gatunki pieśniowe łączy symbiotyczny związek muzyki i słowa.

Pieśni i piosenki, w swojej różnorodności i skomplikowaniu kontekstu wykonawczego, mogą się stać przedmiotem analiz w obrębie wielu dyscyplin. Do udziału w konferencji zapraszamy zwłaszcza filologów (literaturoznawców i językoznawców), kulturoznawców, etnologów, folklorystów, muzykologów, socjologów, filmoznawców.

Oto zespół problemów, które poddajemy pod rozwagę: pieśń okiem filologa: gatunek, tekst, styl, poetyka, symbolika, wariantywność; muzykolog o pieśni: melodyka, rytmika, skala, tonalność, problemy wykonawcze; wspólnota tworzywa: związki słowa i muzyki, oralność a literackość, fenomen kontrafaktury; pieśń religijna a świecka; pieśń ludowa w pierwotnym i wtórnym obiegu; pieśń jako forma literacka: *carmen* i jej tradycja; pieśń patriotyczna; współczesna piosenka literacka w obiegu scenicznym: autorska, aktorska, poezja śpiewana; piosenka w kulturze popularnej: pop, rock, folk, hip-hop; pieśń i piosenka w obiegu medialnym. Sesja obejmie także zjawiska późnobarokowe, z XVIII w.

[Antoni Czyż]

Pracownia Literatury Oświecenia Instytutu Badań Literackich PAN i Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym mają zaszczyt zaprosić do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Stanisław Konarski i jego epoka”, która odbędzie się w Warszawie w dniach 5–6 listopada 2014 r.

Stanisław Konarski (1700–1773) to jedna z najciekawszych postaci polskiego wieku świateł. Kto wie, czy nie najbardziej samodzielny, a na pewno najodważniejszy myśliciel tej epoki. Człowiek niesłychanie wszechstronny — jeden z najwybitniejszych, o ile nie najwybitniejszy pisarz polityczny XVIII wieku, zasłużony pijar, poeta, tłumacz, dramatopisarz, publicysta, historyk prawa, edytor, pedagog i reformator szkolnictwa. Jeśli mierzyć jego dokonania różnorodnością pól, na których działał, wydaje się bardziej człowiekiem renesansu niż oświecenia. Życie i działania Konarskiego stanowią swego rodzaju soczewkę, w której skupiają się najważniejsze problemy epoki.

Jego praca na polu edukacji wynikała z głębokiego przekonania, że postać Rzeczypospolitej zależy od wykształcenia jej obywateli, a indywidualny wysiłek intelektualny winien skutkować racjonalnymi przeobrażeniami w przestrzeni społecznej. Dostrzegał, iż niezbędna jest natychmiastowa zmiana sposobu funkcjonowania instytucji krajowych. Jako pragmatyk widział konkretne zagrożenia polityczne, jak również

potrafił je zdefiniować w odniesieniu do aktualnej sytuacji Rzeczypospolitej. W swoich dziełach nie ograniczał się do krytyki wad, ale wskazywał możliwości rozwiązań. Koncepcje Konarskiego stanowią zwieńczenie rodzimej tradycji myślenia o państwie, zarazem otworzyły przed tą tradycją nowe możliwości. Już współcześni widzieli wszechstronność i ogrom podejmowanych przez niego działań w zakresie literatury, szkolnictwa i polityki. Ignacy Krasicki oddał hołd Wielkiemu Pijarowi w epitafijnym czterowierszu wyrytym na pomniku Konarskiego, wystawionym w alei heilsberskiego parku:

Ten, co pierwszy zdziczałe ciął gałęzie wzniosłe
I śmiał ścieżki odkrywać wiekami zarosłe,
Co nauki, co miłość kraju wzniosł i krzepił,
W cieniu laurów spoczywa, które sam zaszczeplił.

Choć postać Konarskiego i jego dzieło są doceniane, jednak od dawna nie podejmowano nowych badań. Uznając, że dorobek wybitnego pijara stać się może fascynującym przedmiotem pogłębionej refleksji dla badaczy różnych dyscyplin, Pracownia Literatury Oświecenia IBL PAN oraz Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym zapraszają do udziału w konferencji.

Obrady będą się toczyć wokół następujących zagadnień:

- formacja intelektualna Konarskiego: edukacja krajowa, studia zagraniczne, lektury, podróże (spotkanie ze światem nowej, oświeceniowej cywilizacji Europy Zachodniej; relacja tradycja–nowoczesność)
- twórczość poetycka Stanisława Konarskiego
- kaznodziejski dorobek Konarskiego; reforma oratorstwa religijnego
- Konarski jako badacz historii prawa polskiego, współpraca z Józefem Andrzejem Załuskim, referendarzem wielkim koronnym oraz Andrzejem Stanisławem Załuskim, biskupem krakowskim, opracowanie *Volumina legum*
- Konarski w kręgu wielkiej polityki, działalność i myśl polityczna
- działalność i kariera zakonna Konarskiego
- Konarski a reforma szkolnictwa i wychowania (zakonnego oraz świeckiego)
- Konarski wobec modnych prądów filozoficznych epoki; jego refleksja nad pobożnością i religijnością
- Konarski jako reformator teatru szkolnego
- Konarski w świetle korespondencji
- współcześni o Konarskim.

[Anna Grześkowiak-Krwawicz, Magdalena Ślusarska]

W dniu 14 listopada 2014 r. na Uniwersytecie Witolda Wielkiego (Kowno) odbędzie się kolejna już XIII konferencja litewskich badaczy wieku osiemnastego, pt.: „Wielkie Księstwo Litewskie w XVIII wieku: Miasto – przestrzeń komunikacji”.

[Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]

W dniach 27–28 listopada 2014 r. odbędzie się w Ustroniu (woj. śląskie) konferencja „Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII w. O znaczeniu idei wyboru – między teorią a praktyką. 250 rocznica ostatniej wolnej elekcji w Rzeczypospolitej”. Konferencja organizowana przez Instytut Historii UJ, Instytut Historii UŚI oraz Instytut Historyczny UW. Zaproszenie do udziału spotkało się z ogromnym odzewem – zebrano kilkadziesiąt zgłoszeń referatów, z których wiele poświęconych będzie wiekowi osiemnastemu.

[Dariusz Rolnik]

Warszawa, 27 marca 2014 r.

Szanowni Państwo, Drodzy Koleżanki i Koledzy,

20 października 2014 r. Instytut Romanistyki UW, przy udziale Ośrodka Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich oraz Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym organizuje międzynarodowe sympozjum historyczno-literackie „Bernardin de Saint-Pierre et sa *fin de siècle*” „Bernardin de Saint-Pierre i jego koniec wieku”, w którym udział wezmą:

Jean-Michel Racault (emerytowany profesor Uniwersytetu w Saint-Denis de la Réunion), Hélène Cussac (Uniwersytet w Tuluzie), Colas Duflo (Uniwersytet Paris X-Nanterre).

Znany i uznany to proceder, by organizować sesję lub sympozjum celem uczczenia rocznicy śmierci lub urodzin znanego twórcy, czy też jubileusz wydania znaczącego dzieła. We Francji ostatnie dwa lata przebiegały pod znakiem Rousseau, Diderota (trzechsetnie ich urodzin w 1712 i 1713 r.), czy wydania *Illustres Françaises* Roberta Challe’a (1713), za rok obchodzić będziemy wspólnie dwóchsetną rocznicę śmierci Jana Potockiego. W roku 2014 natomiast mija 200 lat od śmierci bardzo sławnego niegdyś pisarza, członka Institut de France (substytut Akademii Francuskiej i Akademii Nauk po 1789 r.): Jacques-Henri Bernardin de Saint-Pierre, przez lata zachwalany, potem wzgardzony, od końca XX stulecia – dzięki staraniom, jakie podjął Jean-Michel Racault, a potem Malcolm

Cook z Exeter — jest przywracany świadomości nie tylko badaczy przy użyciu nowoczesnych technik analizy i z uwzględnieniem nowo odkrytych źródeł, a jego korespondencja w krytycznym opracowaniu sukcesywnie jest publikowana w internecie.

W roku 1990 Jean-Michel Racault zorganizował na Réunion, w stworzonym przez siebie przyuniwersyteckim ośrodku badawczym, sesję „Wokół *Pawła i Wirginii*”, bilansującą i poszerzającą spektrum problemów związanych z tą „kultową” powieścią, która, przynosząc mit założycielski francuskiej wspólnoty na jednej z wysp Maskarenów, stała się w XIX w. pretekstem do licznych ilustracji (tzw. images d’Epinal) oraz scenicznych przetworzeń, których prezentację pokazano na zorganizowanej w 2009 r. sesji „Bernardin de Saint-Pierre i Ocean Indyjski”. Od 2007 r. datuje się też inicjatywa wydania *Dzieł wszystkich* — od podróży i powieści, po studia i traktaty filozoficzno-religijne — dla wydawnictwa Garnier. Kto wie, czy dzięki pracy badaczy nie okaże się, że zapomniani i wzgardzony — za swój providencjonalistyczny finalizm — autor nie okaże się pisarzem znowu „na czasie”? Jednym z biograficznych czynników przywracających go naszej epoce mogłoby stać się usytuowanie „na przełomie” stuleci, a zwłaszcza „u schyłku” XVIII wieku, kiedy to, zebrawszy w latach 60. doświadczenia — od Rosji po Prusy, od Ile de France (Mauritiusa) po Paryż — w kolejnych dekadach budował zręby swojej filozofii natury, społeczeństwa i państwa. „Koniec osiemnastego wieku, jak nie być poruszonym zwłaszcza wobec tego *fin de siècle*?”, pytał przed dwudziestu laty Dominique Triaire¹.

W maju 1994 r. w Instytucie Romanistyki UW odbyła się sesja poświęcona „końcowi wieku” w literaturze europejskiej. Zmierzała ona do rozpoznania pojęcia *fin de siècle* jako historyczno-literackiej kategorii, relewantnej nie tylko dla schyłku XIX i pocz. XX w., zwykle określanych tym mianem. Niniejsze sympozjum proponuje, by spojrzeć na Bernardin de Saint-Pierre w kontekście mniej anachronicznym, czyli nie skoncentrowanym na „nieuchronnej” Rewolucji, bliskim spojrzeniu człowieka w tamtą czasowość uwikłanego: człowieka, który ma być może poczucie schyłkowości swojej formacji, i właśnie wbrew temu próbuje ratować co się da — wszelkie *tournants* z tego może właśnie się biorą, na przekór fatalizmowi historii, który zbyttno zaczyna przytłaczać jej statystów². O ile

¹ Jean Potocki et la Fin d’un Monde, [w:] *Les Fins de Siècle dans les littératures européennes*, sous la dir. De Henryk Chudak, *Actes du Colloque International, Varsovie 12–14 mai 1994*, Uniwersytet Warszawski, Instytut Romanistyki, Warszawa 1996, s. 111.

² Tę dwoistość „końca wieku” uchwycił cytowany w referacie M. Zurowskiego

pojęcie „formacji” pozostaje zasadne dla dzisiejszych metodologii, akcentującej — przy indukcyjnej lekturze archiwów kultury — pomieszanie wątków, planów i prędkości zachodzących w niej zjawisk.

Nie „Tournant des Lumières” zatem, który służył już pisarzowi za tło na sesji londyńskiej w grudniu 2008 roku, lecz właśnie „jego *fin de siècle*”: diagnoza schyłku, wyczerpania się, degradacji wartości, tak bliska także nam dzisiaj, u progu nowego stu- i tysiąclecia. O *Pawle i Wirginii* pisano jako o „pastorale *décadente*” (Jean Ehrard), niekiedy „tragicznej” (Jean Fabre), przełamanej w realistyczną powieść (Jean-Michel Racault). Zawsze jednak Bernardin de Saint-Pierre starał się odrodzić moralnie i duchowo swych współczesnych, osadzając ich głębiej w mądrej i wymagającej przyrodzie.

Czy i jak jego współcześni reagowali na odczucia „końca epoki”? Niemcewicz w Paryżu tuż przed rewolucją (1784 i 1788) wyraża swój zawód — brakuje mu wyrazistych osobowości, salon Fanny de Beauharnais to już nie to... A może przecucie końca wieku — nadziei? szczęścia? — podszyte jest nie tylko znużeniem, lękiem lub niepokojem? Odrzucenie teleologicznej perspektywy w spojrzeniu na twórczość Bernardina nie ma nic wspólnego z narzucaniem osiemnastemu stuleciu żadnych okrągłych dat jako granic. W sferze kultury, jak już wiemy, są one zwielokrotnione i rozproszone.

Można spytać także o nastroje „końca wieku” w Polsce: w trakcie lub po rozbiorach, jakie warunki recepcji mieć mogły utwory Bernardina de Saint-Pierre? *Chatkę indyjską* przełożył Tomasz Wolicki i wydał w Krakowie już w 1794 r., *Paweł i Wirginia* dotarli do polskiego odbiorcy za jego sprawą dopiero w 1795 r. — najpierw, w 1793 r., zjawili się w Warszawie via Londyn jako *Paweł i Marya, kochankowie jakich mało*, w przekładzie H. Skoraszewskiego. Czy pamiętano, że autor tłumaczonych utworów jako jeden z pierwszych przepowiedział — w 1766 r. — rozbiór Rzeczypospolitej przez jej trzech sąsiadów?

Czy istniały podstawy do dialogu między *Etudes* czy *Harmonies de la nature* a polskimi nurtami myśli wczesnoromantycznej? Co można powiedzieć o konstrukcji „ja” odautorskiego, czy miała swoje analogie? O utopijnych wątkach wizji odbudowy wspólnoty na gruzach upadłych organizmów państwowych? Eksperymentach na pograniczu gatunków literackich? Ich przekładaniem na inne sztuki (teatr, malarstwo, muzyka)? Czy nowoczesne techniki zapisu i komunikacji

Gwenhael Ponnau jako „le constat de faillite et la poussée vers l’avenir”, „poczucie kłęski i parcie ku przyszłości”. *Ibid.*, s. 79.

w sztuce mogą pomóc w jego recepcji? Nie wykluczając porównania z odbiorem pisarza przez elity ościennych krajów.

Zapraszamy polskich historyków, historyków idei, literatury i sztuki. Czekamy na zgłoszenia – streszczenia w języku francuskim – do **30 czerwca 2014 r.**, pod adresem elektronicznym i.m.zatorska@uw.edu.pl. Długość wystąpień, stosownie do liczby zgłoszeń, 20 do 30 minut.

Opłata konferencyjna = 200 zł (1 noc w hotelu+obiad) na konto Instytutu Romanistyki UW:

Bank Millenium S.A. 34 1160 2202 0000 0000 6232 5893

tytułem: Instytut Romanistyki UW – symposium „Bernardin de Saint-Pierre i jego *koniec wieku*”. Wpłata – czyli potwierdzenie udziału – mile widziana **do końca sierpnia 2014 r.**

Serdecznie pozdrawiam w imieniu organizatorów,

Izabella Zatorska, Instytut Romanistyki UW